

PEDACII DIO-
SCORIDIS ANAZAR-
bæi De Medica materia,
Liber IIII.

IANO ANTONIO SARA-
CENO, LVGDVNAEO,
INTERPRETE.

Præfatio.

QUONIAM tribus libris prio-
ribus, amantissime Arce, de
aromatis, oleis, vnguentis,
arboribus, animalibus, ce-
realibus, oleribus, radicibus,
succis, herbis ac seminibus
egimus: in hoc quarto, de iis quæ restant
herbis atque radicibus disseremus.

De Vettonica. CAP. I.

ESTRON, quod psychrotropho
vocatur, quoniam frigidissimis
in locis reperitur, Romani Ve-
tonicam seu rosmarinum appel-
lant. Herba est caulem proferens tenuem, cu-
Bb. iiij.

biti altitudine, aut etiam maiorem, quadrangulum: folia longa, mollia, quernis similia, in ambitu incisuris diuisa, boni odoris, ac prope radicem maiora: semen in summitate caulium, thymbræ modo spicatum inest. Decerpta huius folia siccari oportet: quippe quorum sit etiam maior & frequentior vsus. Radices verò sublunt tenues, ceu ellebori: quæ quidem ex hydromelite potæ, pituitosam vomitionem euocant. At folia, ad conuulsa, rupta, vuluæque vitia & strangulationes drachmæ pondere ex aqua mulsa potui dantur: & contra venenatarum bestiarum morsus, drachmis tribus ex vini heminis duabus. Sed & herba earundem moribus vtiliter imponitur: itidémque aduersus venena drachmæ pondere ex vino pota prodest. Quin & ei, qui ipsam in potu præsumpserit, haustum deinde lethale medicamentum minimè nociturum est. Urinas præterea ciet, aluúmque subducit. Medetur & comitialibus atque insanis, ex aqua pota: hepaticis verò ac spleneticis, drachmæ pondere in aceto mulso. Concoctionem quoque facit, si quis ipsam à cœna fabæ magnitudine cum melle cocto deuorarit. Simili modo & acidum eructantibus exhibetur. Stomachicis autem eam manducare, succúmque deuorare, deindéq; vinum dilutum in super sorbere

forbere proderit. Datur & sanguinem excreantibus, obolis tribus in vini diluti eggedi cyatho vno: itemque ischiadicis, nephriticis & à vesica dolentibus, ex aqua: hydro-picis autem, binis drachmis ex aqua mulsa, si quidem febricitent: sin aliter, ex mulso. Regio quoque morbo laborantes recreat, ac mentes pellit, drachmæ pondere in vino pota: drachmis verò quatuor bibita in aqua mulsæ cyathis decem, aluum purgat. Est & phthificis ac empyicis auxilio cum melle. Cæterùm folia arefacta tritæque in fictili vase recondi oportet.

De Britannica. CAP. II.

BRITANNICA seu Veronica, herba est foliis syluestris lapathi, at nigrioribus ac pilosioribus, gustu adstringentibus: caulem verò promit non ita magnum: radice autem tenui breuisque nititur: Foliis exprimitur succus, qui sole aut igni cogitur & inspissatur. Vim porrò habet astrictoriam, priuatim oris ac tonsillarum depascentibus vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione opus est.

De Lysimachia. CAP. III.

LYSIMACHIA, quam aliqui lytron appellant, caules emittit cubitales aut etiam altiores, tenues, fruticosos, à quorum geniculis folia prodeunt salignis similia

gustu astringentia: flos est fuluus aureúsvē. Nascitur in palustribus & locus aquas. Foliorum succus, qua pollet astringendi vi, sanguinis reiectiones supprimit: valet etiam ad dysenteriam, seu potui datus, seu etiam clystere infusus: fluorem quoque muliebrem sistit, subditus in pello. Sed & herba sanguinis è naribus profluuió subuenit, iisdem indita. Est & vulneraria, sanguinémque supprimit. Acerrimum verò nidorem suffita reddit, ad cò vt & serpentes abigat, & muscas enecet.

De Polygono mare. CAP. IIIII.

POLYGONON mas, Latinis sanguinaria seu sanguinalis, herba est quæ ramos habet exiles, teneros, numerosos, geniculis interseptos, qui graminis instar humi serpunt, neque à terra attolluntur: folia rura, sed longiora mollioraque; semine sub singulis foliis turgescente, vnde & marem appellari volunt: flos ei candidus aut puniceus. Vis epoti succi, astringere & refrigerare: prodest cruentis excreationibus, alui fluxionibus, cholera & stranguria laborantibus: nam euidenter vrinas ciet. Cum vino potus, venenatorum morsibus auxiliatur, ac februm circuitus finit, si hora vna ante accessionem assumatur. Sistit & subditus fluorem muliebrem, ac auribus dolentibus purulentisve vtiliter instillatur. Cum vino autem

autem decoctus adiecto melle, facit eximie ad genitalium vlcera. Folia verò, stomachi feruori, sanguinis reiectioni, herpetibus, erysipelatis, inflammationibus, œdematis & recentibus vulneribus imponuntur.

De Polygono fœmina. CAP. V.

Polygonon fœmina frutex est exiguus, vno caule præditus, tener & haründini similis, geniculis densus: quorum alia aliis tubarum modo inferuntur infarciunturve. Ipsos verò geniculorum articulos cingunt in orbem apices, foliolis pini similes: radix superuacua. Nascitur in aquosis. Huic vis astringens ac refrigerans, ad eadem valens, ad quæ antedicta: sed inefficacior.

De Polygonato. CAP. VI.

POLYGONATVM in montibus nascitur, frutex cubito altior, foliis lauri, at latioribus, & læuioribus, sapore quodammodo malum cotoneum aut Punicum redolentibus, siquidem gustanti astrictum saporem respiciunt: florem autem per singulos foliorum exortus promit candidos, foliis ipsis numerosiores, incepta à radice supputatione: radicem verò habet albam, mollem, longam, crebris nodis ceu geniculis cinctam, densam, graueolentem, ac digitali crassitudine, quæ vulneribus efficaciter imponitur, ac maculas etiam in facie delet.

De Clematide. CAP. VII.

CLEMATIS, quam aliqui daphnoides, alij myrsinoides, alij polygonoides vocant, gignitur in Ægypto. Sarmentofas autem spargit quasi viticulas, easque longas, iunci crassitudine: folio paruo, laurini figura & colore, at multò minore. Caules foliaque in vino pota, alui profluvia & dysenterias sedant. Cum lacte verò & rosaceo aut cypri- no subdita in pello, cruciatibus vulvæ medentur. Dolores dentium commanducata finit: imposita quoque venenatorum mor- sibus, iuuamentum præstat. Fertur & ex aceto pota, contra aspidum morsus auxiliari. Nas- citur in incultis.

De Polemonia. CAP. VIII.

POLEMONIAM, alij philetæriam, Cap- padoces chiliodynamon appellant: ram- ulis est exilibus, vtrinque pinnatis, foliis paulò quàm rutæ maioribus, at longiori- bus, ad polygони aut calaminthæ similitudi- nem: quibus in summis veluti corymbi de- pendent, nigro intus semine: radice cubitali, albicante, struthio seu radiculae simili. Nas- citur in montosis & asperis. Radix ex vino cum aqua bibitur contra venenatas bestias, dysenteriam, urinæ difficultatem & ischia- dem. Datur autem ex aceto drachmæ pon- dere lienosis. Eadem cōtra scorpionis ictum amuleti

amuleti instar adalligatur. Tradunt porrò, qui radicem eam gestauerint, à scorpionibus minimè feriri: aut si ab iis icti fuerint, nihil mali passuros. Dentium quoque dolores commanducata mitigat.

De Symphyto petraeo. CAP. IX.

SYMPHYTUM petrzum in petris nascitur: ramulis origano similibus, foliis tenuibus, & capitulis thymi. Totum verò lignosum, odoratum & gustu dulce est, saluamque ciet: radice nititur longa, subfulua, digitali ferè crassitudine. Decoctum in aqua mulla & potum, quæ pulmoni hærent excrementa repurgat: sanguinem reiciientibus ac nephriticis cum aqua exhibetur. Bibitur & ad dysenteriam rubentemque fluorem muliebrem in vino decoctum, vti ad conuulsa ruptaque cum aceto mulso. Quin & commanducatum, sitim sedat: faucibus asperis subuenit: illitum, recentia vulnera glutinat, & enterocelas cohibet. Quin & carnes dum coquuntur conglutinat additum.

De Symphyto altero. CAP. X.

Symphytum alterum, quod aliqui pecton vocant, caulem emittit bicubitalem aut etiam altiorem, leuem, crassum, angulosum, & ceu sonchi inanem: circa quem ex interuallis haud ita magnis folia exeunt hirsuta,

angusta, longiuscula, ad buglossi foliorum similitudinem: habet verò caulis eminentias quasdam secundum angulos porrectas, adiacentibus ac velut annexis foliis tenuibus, quæ è singulis prodeunt alarum sinibus. Sunt insuper flores lutei, ac semen circa caulem ceu verbasci. Totus autem caulis ac folia quoque ipsa, subaspera lanugine horrent, tactuque pruritus excitant. Radices demittuntur foris nigrae, intus candida, glutinosa: quarum etiam est usus. Trita & pota, sanguinem excreantibus ruptisque proficiunt, & recentia vulnera impesite glutinât: carniū quoque frustra quibuscum coquantur cogunt ita ut coalescant. Cæterum inflammationibus, præsertimque sedis, cum senecionis foliis vtiliter illinuntur.

De Holostro. CAP. XI.

HOLOSTIVM herba est pusilla, tribus ferè quatuorve digitis sese supra terram attollens, foliis viticulisque coronopodi aut gramine proximis, gustu astringentibus, radice prætenui vsque in capillamenti speciem, alba, fibrosa, longitudine quatuor digitorum. Nascitur in collibus terrenis. Carnes & hæc herba cogit atque conglutinat, dum coquantur addita: & ad rupta in vino propinatur.

De

De Stæbe. CAP. XII.

STOEBE vulgaris est notitiæ. Semen & folia astringunt: quapropter eorum decoctum, dysentericis infunditur: auribus quoque purulentis instillatur. Folia verò impõsita, oculis ic̃tu cruentatis profunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent.

De Clymeno. CAP. XIII.

CLYMENON caulem profert quadrangulum, ceu fabæ, folia plantagini similia: folliculos verò habet supra caulem ita dispositos, vt alter in alterum propendat, velut in iride ac polyporum cirris. Probatissimum est montanum. E frutice toto cum radice succus exprimitur, qui ad sanguinis reiectionem in potu efficax est, itémque ad coeliacorum profuua, rubentémque fluorem muliebrem: quippe qui astringat simul atque refrigeret. Sanguinem quoque naribus erumpentem supprimit. Folia trita aut folliculi si vulneribus recentibus imponantur, ea ita efficaciter sanant, vt etiam ad cicatricem perducant.

De Periclymeno. CAP. XIII.

PERICLYMENON frutex est exiguus ac simplex, habens ex interuallis foliola caulem amplectentia, subcandida, hederacea, ac inter ea nascentia germina, in quibus semen hederæ: florem candidum ceu fabæ,

aliquantum rotundum & quasi in folium procumbentem: semen durum & quod difficile euellatur: radicem crassam ac rotundam. Nascitur in aruis ac sepibus: conuoluit verò se propinquis fruticibus. Semen postquam ematuruit collectum & in umbra siccatum, si drachmæ pondere ex vino bibatur quadragenis diebus, lienem absumit, lassitudinem discutit, & orthopnoæ atque singultui prodest: sed urinas ciet statim à sexto die cruentas. Idem partum quoque accelerat. Sed & folia iisdem sunt prædita viribus, ac tricenis septenis diebus epota, sterilitatem in viris facere produntur. Eadem si ex oleo perungantur, febrium circuitibus redeuntium horrores abigunt.

De Tribulo. CAP. XV.

TRIBVLVS terrestris foliis est portulacæ, at tenuioribus: viticulis verò longis in terra stratis, & spinis secundum ipsas acerbis ac præduris. Iuxta amnes & domorum areas nascitur. Est & alter aquaticus, in fluminibus nascens: qui quidem comam supra aquas attollit, aculeos verò condit & ipsis aquis occulit: foliis latis è pediculo longo dependentibus: caule parte summa quàm ima crassiore. Ad sunt & ei adnata quædam capillamenta spicacea: fructus verò durus est,

est, vti & alterius antè memorati. Ambo astringentis refrigerantisque sunt naturæ: idè contra inflammationes omnes cataplasmate vtilis. Oris autem vlcuscula, tonsillas, itèmq; putredines in ore ac gingivarum vitia sanant. Ex iis etiam succus ad oculorum medicinas exprimitur. Semen vtriusque dum recens bibitur, calculosis adiumentum affert: sed priuatim quod è tribulo terrestri eruitur, drachmæ pondere potum impositumve, commorsos à vipera pristinæ sanitati restituit, & contra venena etiamnum vtiliter ex vino bibitur. Sed & eius decoctum sparsum, pulices necat. Cæterùm Thraces, qui ad Strymona amnem habitant, virenti herba equos saginant, nucleum verò dulcem & alendo idoneum ad panificia accommodant, eoque vice panis vtuntur.

De Limonio seu beta syluestris.

CAP. XVI.

LIMONIUM, aliis neuroïdes dictum, folia habet betæ, verùm tenuiora & minorâ, decem aut plura: caulem tenuem, rectum, liliaceo æqualem, rubro semine refertum, quod gustu astringit. Semen tritum, & ex vino acetabuli mensura potum, dysentericis cœliacisque prodest, ac rubertem fœminarum fluorem cohibet. Nascitur in pratis & palustribus locis.

Cc. j.

De Lagopode. CAP. XVII.

LAGOPVS herba fistit aluum è vino pota, aut in febris, ex aqua. Eadem ad inguinum inflammationem adalligatur. Nascitur autem in segetum areis.

De Medo. CAP. XVIII.

MEDIVM in opacis & petrosis locis nascitur: folia habet seridis, caulem tricubitalem: flores purpureos, grandes ac rotundos: semen minutum, cnico simile: radicem dodrantalem, baculi crassitudine, gustu acerbo. Hæc arida trita decoctaque, cum melle per aliquot dies in eclegmate sumpta, rubentem fluorem fistit. Semen vero in vino potum, menstrua pellit.

De Epimedro. CAP. XIX.

EPIMEDIVM caulis est non magnus, hederæ foliis denis aut duodenis, neque semen, neque flores proferens: radicibus tenuibus, nigris, graui odore, gustu fatuo seu insipido. Nascitur in aquosis. Folia ex oleo trita & mammis adhibita, eas ita cohibent vt ne aulescant. Radix spem partus adimit. Folia quoque trita & post menstruam purgationem quinis drachmis in vino pota quinque diebus, præstant mulieribus ne concipiant.

De

De Xiphio. CAP. XX.

XIPHION alij phasganon, alij machæronion à folij figura vocant. Est enim iridi simile, at minus & angustius, & gladioli modo mucronatum, neruosum. Caulem verò promit cubitalem, in quo purpurei flores certis æqualibûsque spatiis inter se distantes: semen rotundum: radices geminas, quarum vna alteri insidet, pusillorum bulborum figura. Ex his inferior gracilis est, superna plenior & vberior. In aruis potissimum nascitur. Superior radix cum vino & thure imposita, spicula & aculeos è corpore extrahit: cum farina autem loliacea & aqua mulsa, panos discutit: quamobrem eiusmodi vi præditis emplastris inferi solet. Ciet & menses, subdita in pesslo. Aiunt & superiorem radicem potui datam in vino, Veneris appetentiam facere: inferiorem verò, sterilitatem inducere: superiorem itidem radicem infantibus enterocelicis vtiliter ex aqua propinari.

De Sparganio. CAP. XXI.

SPARGANIUM folia habet gladioli, sed sætiora & inclinatiores: ac in summo caule veluti pilulas, in quibus semen. Aduersus venenatarum bestiarum morsus & radix & semen ex vino potui dantur.

Cc. - ij.

De Xyride. CAP. XXII.

XYRIS folia habet iridis, at latiora, & in cacumine acuminata: quorum è medio caulis erumpit cubitalis, satis crassus, in quo siliquæ sunt triangulares, & super ipsis flos purpureus, medio puniceo: semen in folliculis simile fabis, rotundum, rubens & acre: radix crebris cincta geniculis, longa ac rufa. Ea contra capitis vulnera fractaque efficax est: aculeos & teli genus omne citra molestiam extrahit, adiecta floris æris tertia parte, itémque radicis centaurij parte quinta, & melle sufficienti. Imposita quoque ex aceto, oedemata inflammationésque sanat. Bibitur & ex passo radix contusa, ad conuulsa, rupta, ischiadas, stranguriam & alui profluuia. Semen verò tribus obolis in vino potum, potentissimè vrinam ciet: & cum aceto, lienem absumit.

De Anchusa. CAP. XXIII.

ANCHUSA, quam nonnulli calycem, alij onocleam appellant, folia habet lactuca quæ folio visitur acuto proxima, hirsuta, aspera, nigra, numerosa, vndecunque ab radice terræ velut affixa, spinosa. Radix illi est digitali crassitudine, colore quodammodo sanguineo: quæ ætate vel eo agnoscitur, quòd manus inficiat: lato solo prouenit.

nit. Radici vis astrictoria, ad ambusta veteraque vlcera efficac, si in oleo addita cera decoquatur. Erysipelatis cum polenta imposita medetur: itémque vitiligini & lepris, ex aceto illita. Vulvæ quoque subdita, partus extrahit. Datur & eius decoctum bile suffusis, nephriticis ac splenicis, si febris sit, ex aqua mulsa. Folia verò, sistunt aluum in vino pota. Utuntur & vnguentarij radice ad vnguentorum spissamenta.

De Anchusa altera.

CAP. XXXIII.

Anchusa altera, quam aliqui Alcibiadion seu onochiles vocauère, à priore distat, quòd minora habeat folia, quanquam simili modo aspera, & ramulos tenues, in quibus flos purpureus in puniceum vergens: radices autem rubras, prælongas, quæ messibus sanguineo succo turgent. In sabulosis nascitur. Tum ipsa radix, tum & folia, contra venenatarum bestiarum, maximèque viperarum, morsus efficaciter auxiliantur, siue cibo, siue potu, siue etiam amuleto. Quin & si quis iis commanducatis in venenatæ bestię os experit, eam enecabit.

De Anchusa tertia.

CAP. XXV.

Est & alia huic similis, at minore semine, eoque puniceo: quo commanducato si in

Cc. iij.

serpentis os inspuatur, ea morietur. Radix autem acetabuli mensura cum hyssopo & nasturtio pota, latas ventris tineas pellit. v

De Lycopsi. CAP. XXVI.

LYCOPSIS, quæ & anchusa à nonnullis vocata est, foliis est lactucæ, at longioribus, crassioribus, latioribusque, asperis & circa radicis caput ad terram deciduis: caule longo, recto, scabro, adnatis multis, cæbitalibus & asperis, in quibus flores parui, purpurascens: radix rubra est & astringens. Nasceitur in campestribus. Radix cum oleo imposita, vulneribus medetur: & cum polenta, erysipelatis illinitur. Trita verò si ex oleo perungatur, sudores mouet.

De Echio. CAP. XXVII.

ECHION aliqui dorida, alij Alcibiadion appellat: folia habet oblonga, aspera, aliquantum tenuia, anchusæ proxima, at minora & pinguia, tenui spinosa lanugine vestita: cauliculos graciles, numerosos: vtrinque verò minuta foliola expansa pinna-taque, nigra, ac minora quidem proportione quò summo cauli propiora sunt: flores autem secundum folia purpureos, in quibus & semen viperæ capitulo simile. Radix est digito tenuior & subnigra: quæ quidem
non

non modò demòrsis à serpentibus in vino pota auxiliatur, sed & eos à quibus præbita fuerit à serpentibus feriri minintè patitur. Folia & semen, idem ipsum præstant. Sed & radix lumborum dolorem sedat, lætisque vbertatem facit, in vino aut sobriatione sumpta.

De Ocimoide, siue Ocimastro.

CAP. XXVIII.

OCIMOIDES, seu, vt alij, philetarium, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirsutos, siliquas hyoscyamo similes, semine nigro, ceu melanthij, prægnantes. Vim hanc habet semen in vino potum, vt viperarum cæterarúmque serpentium morsibus medeatur. Datur & ischiadicis cum myrrha & pipere. Cæterùm radice nititur tenui & superuacua.

De Erino. CAP. XXIX.

ERINVS apud flumina fontèsque nascitur, foliis ocimi, sed minoribus & parte superna diuisis, surculis quinis sensive, dodrantalibus, floribus candidis, semine nigro, paruo & acerbo: folia & caulis liquore multo manant. Semen drachmis duabus mistum cum mellis drachmis quatuor, oculorum fluxiones illitu cohibet. At succus aurium dolorem sedat, cum sulphure ignem haud experto ac nitro instillatus.

Cc. iiij.

De Gramine. CAP. XXX.

GRAMEN viticulas habet geniculatas, per terram repentes, quæ à suis articulis radices spargunt dulces, internodiis distinctas: folia acuminata, dura, lata, ceu arundinis parvæ, quibus boues & iumenta pascuntur. Huius trita radix & imposta, vulnera glutinat. Ipsius autem decoctum epotum, efficacax est aduersus tormina, vrinæ difficultatem ac vesicæ vlcera, & calculos frangit.

De Parnassio Gramine.

CAP. XXXI.

Arundinaceum Gramen, priore maius est omni ex parte. Iumenta porrò in pabulo sumptum necat, maximeque quod in Babylonis regione secus vias nascitur.

De Parnassio Gramine.

CAP. XXXII.

Quod verò in Parnassio monte gignitur gramen, densius fruticat, foliis hederaceis, flore candido & odorato, semine paruo, non inutili: radicibus quinis sensive, digitali crassitudine, candidis, mollibus, dulcibus ac robustis. Quarum succus si in vino cum pari melle ac myrrhæ dimidio, piperis que ac thuris tertiis portionibus decoquatur, præstantissimum fiet ad oculos medicamentum. Id verò in ærea pyxide reconditur. Radicum autem decoctum, eadem quæ herba ipsa

ipsa, præstat. At semen vehementius vrinam impellit, vomitionesque & alui profluvia sistit. Natum porrò in Cilicia gramen, quod indigenæ Cinnam appellant, boues inflammat, si eo virenti sæpe pascantur.

De Sideritide. CAP. XXXIII.

SIDERITIS, quam aliqui Heracleam vocant, herba est foliis marrubij, sed oblongioribus, ad saluæ aut quercus foliorum similitudinem, minoribus tamen & asperis. Caules verò edit quadrangulos, dodrantales, aut etiam maiores, non iniucundi gustus, & quodammodo leuiter astringentes: in quibus ex interuallis orbiculata verticilla spectantur, ceu marrubij, & in iis semen nigrum. In locis sub quibus petra latent nascitur. Vim porrò habent imposita folia, vulnere glutinandi, & ab inflammatione vindicandi.

De Sideritide altera.

CAP. XXXIIII.

Sideritis altera ramos habet binum cubitorum, exiles: folia longis hærentia pediculis, ceu filicis, in extrema sui parte incisuris diuisa, vtrinque numerosa: è superioribus autem alarum cauis nouos erumpentes furculos, longos, tenues, capitulis in cacumine globosis & asperis: in quibus semen continetur, ceu betæ, verum aliquantò rotundius

atque durius. Huius etiam foliorum vis vul-
neribus utilis est.

De Sideritide tertia.

CAP. XXXV.

Traditur & tertia Sideritis, quam etiam
Crateus *Horacleam* vocat. In maceris vi-
netisque nascitur, foliis ab vna radice mul-
tis, coriandro similibus, circa cauliculos do-
drantales, læues, teneros, cum rubore candi-
cantes: floribus puniceis, paruis, gustu ama-
ris & lentis. Huius etiam impositæ ea vis est,
vt cruenta recentiaque vulnera glutinet.

De Achillea. CAP. XXXVI.

ACHILLEAM sunt qui etiam Sideritin
vocant. Gerit autem scapos dodranta-
les, aut etiam maiores, fusorum effigie, foliis
circundatos minutulis, ex obliquo crebras
habentibus incisuras, coriandro proximis,
subfuluis, lentis, odore multo, non insuaui,
sed medicato: umbellam verò in cacumine
rotundam, floribus candidis & aurum æmu-
lantibus. Læto solo prouenit. Huius etiam
coma trita, vulnera cruenta glutinat & ab
inflammationis periculo tuetur, nec non
ab iis erumpentem sanguinem inhibet: vt
etiam ab utero, subdita in pello. Sed & ip-
sius decocto vtiliter insident fœminæ yteri fluo-
re laborantes. Denique & ad dysenteriam il-
la bibitur.

De

De Rubo. CAP. XXXVII.

RUBVS notitiæ vulgaris, astringit & siccat, capillóque tingit. Summorum autem ipsius ramorum decoctum, potu aluum sistit, fluoremque muliebrem cohibet, nec non & contra presteris morsum valet. Firmant & gingiuas, orísque vlcera sanant commanducata folia. Imposita verò, herpetas cohibent, vlceribúsque in capite manantibus, oculis procidentibus, condylomatis item & hæmorrhoidibus remedio sunt. Eadem cardiacis quoque & stomachicis trita conuenienter imponuntur. Caterùm contusis caulibus ac foliis expressus succus sole coactus, ad antedicta vitia efficacior est. At fructus perfectam maturitatem assecuti succus, stomaticis, hoc est, oris medicamentis accommodatur. Sistit & aluum præmaturus fructus in cibo sumptus, æquè ac flos in vino potus.

De Rubo Idæo. CAP. XXXVIII.

Idæus rubus appellatus est, quoniam copiosus in Ida nascatur. Est autem longè tenerior priore, exiguis spinis præditus, [quãquam & sine spinis inueniatur.] Eadem verò præstat quæ supradictus: at ex abundantia flos ipsius ex melle subactus, oculorum inflammationibus commodè illinitur, &

erysipelata restinguit. Stomachicis quoque ex aqua bibendus datur.

De Helxine. CAP. XXXIX.

HELXINE [cognomento cissampelos] foliis est hederæ, at minoribus: ramulis verò longis, quibus circumplectitur quodcunque contigerit adminiculum. Nascitur in sepibus, vinetis ac segetibus. Potus foliorum succus, aluum soluendi vim habet.

De Elatine. CAP. XL.

ELATINE folia habet helxinæ, at minorum rotundioraque, pilosa: ramos tenues, dodrantales, quinos senosve, à radice statim foliis refertos gustu acerbis. Nascitur in segetibus & cultis. Folia cum polenta imposita, inflammatis fluxionéque infestatis oculis auxiliantur. Cocta verò herba, sorbitionis vsu dysenteriam sistit.

De Eupatorio. CAP. XLI.

EVPATORIUM herba est è cremiorum genere, vnicum proferens thyrsus, cumque tenuem, lignosum, rectum, nigrum, hirsutum, cubitalem aut etiam altiore, foliis per intervalla quinquepartitò ut plurimum aut etiam amplius diuisis, quinquefolij aut cannabis potiùs similibus, nigricantibus & ipsis ac per ambitum ferræ modo incisis. Semen à medio statim caule adnascitur subhirsutum, ac ita deorsum inclinatum,
vt

vt etiam ficcatum vestibus inhærescat. Trita huius folia & cum veteri suillo adipe imposita, cicatricem agrè trahentibus vlceribus medentur. Tum semen tum & herba potu ex vino, dysentericis, hepaticis & à serpentibus demorsis auxiliantur. Cæterùm hanc nonnulli errore ducti argemonem appellarunt, cùm tamen longè alia sit, vti demonstrauimus.

De Quinquefolio. CAP. XLII.

QUINQUEFOLIUM ramulos fert festucarum similitudine, tenues, dodrantes, in quibus semen: folia mentæ, quina singulis pediculis, rarò plura, in ambitu serrata: florem ex candido pallescentem, auriamulum. Nascitur in aquosis locis & iuxta riuos. Subrubram verò habet radicem, oblongam, veratro nigro crassior, cuius est multiplex vsus. Ius radicis ad tertias decoctæ si ore detineatur, dolores dentium sedat, putrida oris vlcera collutione sistit, arteriæ scabritias gargarizatu emendat: contra alui profluuium & dysenteriam auxiliatur, itémque arthriticis & ischiadicis potum. Trita eadem in aceto cocta & imposita, herpetas cohibet. Strumas, duritias, œdemata, aneurysmata & abscessus discutit. Erysipelatis, digitorum pterygiis, condylomatis pforisque medetur. At teneræ radicis succus,

contra iecinoris pulmonisque vitia prædest,
 itémque aduersùm venena. Folia autem
 cum hydromelite aut vino diluto & piperis
 exiguo bibuntur contra febrium circuitus:
 in quartana quidem, quaternùm ramulo-
 rum folia: in tertiana verò, ternùm: in quo-
 tidiana, vnius. Eadem comitialibus tricenis
 diebus pota succurrunt. Celeriter quoque
 regio morbo medetur foliorum succus, tri-
 bus cyathis aliquot diebus epotus. Illa ea-
 dem cum sale ac melle imposita, tam vulne-
 ribus quàm fistulis remedio sunt. Opitula-
 tur & quinquefolium enterocelicis, ac e-
 ruptentem sanguinem sistit tum potu, tum
 etiam illitu. Inciditur & ad expiationes lu-
 strationésque, atque hæmorrhagias.

De Phœnice. CAP. XLIII.

PHOENICEA herba, quam aliqui rhun,
 alij anchinopa vocant, folia quidem ha-
 bet hordei, at breuiora & angustiora: spi-
 cam verò lolio similem, & ramos circa radi-
 cem senùm digitorum, ac septenas octonás-
 que spicas. In aruis tectis que recens illitis na-
 scitur. Vim hanc habet in austero vino pota,
 vt alui profluuium, erumpentem ab vtero
 sanguinem, vrinarùmque largiorem fluxum
 sistat. Tradunt & nonnulli in puniceo velle-
 re amuleti instar ad alligatam, sanguinem
 suppressere.

De

De Idea radice. CAP. XLIIII.

DAEEAE radices folia, oxymyrinen referunt: iuxta ipsa verò exigui sunt veluti pampini seu capreoli, ex quibus etiam flos erumpit. Radix præclare astringit, iis iccirco conueniens, quibus adstrictione opus est. Bibitur & aduersus alui profluvia fluorémque muliebrem, & omnem sanguinis eruptionem sistit.

De Rhodia radice. CAP. XLV.

RHODIA radix in Macedonia gignitur, costo similis, at leuior & inæqualis: quæ dum conteritur, rosarum odorem spirat. Caput dolentibus utilis est, si cum pauco rosaceo trita capiti imponatur, aut madefacta fronti ac temporibus adhibeatur.

De Equiseto. CAP. XLVI.

EQUISETUM in riguis & serobibus nascitur. Cauliculos edit inanes, rubescentes, subasperos, solidos, geniculis in sese fæctis interseptos: ac circum ipsos folia iuncea, crebra tenuiaque. In sublime autem attollitur, vicinos scandens arborum caudices, ex iisque dependet circumfusum comis multis, nigris, ut est equi cauda: radix lignosa est ac dura. Est verò herba vis adstrictoria: quamobrem ipsius succus fluentem è naribus sanguinem sistit, prædestque dysentericis in vino potus, & vri-

nam ciet. Foliis autem tritis & inspersis vulnera cruenta glutinantur. Radix verò, itémque herba ipsa, tussientibus, orthopnoicis ruptisque succurrunt. Narrantur & folia in aqua bibita, diuisum intestinum, dissectámque vesicam & enterocelen cogere & agglutinare.

De Equiseto altero. CAP. XLVII.

Equisetum alterum caule est recto, æquali, cubito maiore, quodammodo inani, comis per interualla breuioribus, candidioribusque & mollioribus. Id cum aceto subactum, vulneribus etiám remedio est, eadémque qua prius illud facultate pollet.

De Cocco tinctilis. CAP. XLVIII.

COCCUM tinctile, frutex est paruus è cremiorum genere, cui grana ceu lentes adhærent, quæ quidem exempta decerpente reponuntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia, deinde in Asia & Cilicia: locum postremum obtinet, quod in Hispania prouenit. Vis huic astringere: cuius ratione vulneribus neruisque sauciatis tritum ex aceto conueniēter imponitur. Nascitur porrò Cilicium in quercubus, exilis cochleæ similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & coccum vocitant.

De

De Tragis. CAP. XLIX.

TRAGIVM in Creta tantum nascitur, lentisco simile foliis semine acramis, singulis tamen minoribus. Liquorem vero profert gummi similem. Folia, semen & lacryma impositione ex vino, spicula omniaque corpori impacta euocant. Pota eadem drachinae vnus pondere, stranguriae medentur, calculos vesicae comminuunt, & menses trahunt. Aiunt & sylvestres capras sagittis ictas huius herbae pabulo spicula excutere.

De Tragis altero. CAP. L.

Tragium alterum folia scolopendrij habet, & radicem tenuem, candidam, sylvestris raphani similem. Haec, seu cruda seu cocta comedatur, dysentericis est auxilio. Ceterum folia per autumnum hircini virus odorem emittunt: unde & herba tragij nomen obtinuit. Prouenit in montibus & praecipitiis.

De Trago. CAP. LI.

TRAGVS, quam aliqui Scorpion, alij Tragonon vocant, frutex est pusillus in maritimis maximè nascens, & per terram sparsus, oblongus, at non ita magnus, palmi altitudine, aut paulò amplior: & is quidem sine foliis est: circa ramos autem haerentes habet velut acinos pusillos, rufos, tritici granum magnitudine, summa parte acuminata.

Dd. j.

tos, numerosos, gustúque admodum astringentes. Racemorum acini decem ex vino poti, cœliacis, fœminis que fluore laborantibus auxiliantur. Sunt & qui tusos digerunt in pastillos, quò fœlicius asseruentur, hisque ita vtuntur.

De Iunco. CAP. LII.

IVNCI duo sunt genera: vnum læuis nominati, alterum oxychœni dicti, qui quidem in mucronem fastigiatur. Huius rursus duo assignantur genera: vnum quidem sterile: alterum semen profert nigrum, rotundum, culmis crassioribus carnosioribusque. Est & tertius iuncus, qui vocatur Holschœnos, prioribus illis multò carnosior atque crassior: is & semen in cacumine gerit, antedictò simile. Porro semen vtriusque rotundum & ex vino diluto potum, sistit aluum rubentemque fluorem muliebrem: urinas quoque cit: at capitis dolores facit. Folia autem tenera quæ radici proxima sunt, phalangiorum morsibus conuenienter imponuntur. Cæterùm Æthiopicus iuncus semen habet alliciendi somni vi præditum: at vitanda in potionibus maior ipsius copia, quoniam altum grauémque nimium soporem inuehit.

De Lichene. CAP. LIII.

LICHEN qui petris innascitur, & aliquibus bryon appellatur, ceu muscus est ro-

scidis petris inhærens. Is impositus, sanguinis eruptiones sistit, inflammationes lenit, ac impetigini medetur. Iuuat & arquatos, cum melle illitus: cæterùm defluxionibus oris ac linguæ succurrit.

De Paronychia. CAP. LIIII.

PARONYCHIA, frutex est pusillus in saxosis nascens, peplo similis, at breuior: foliis tamen maioribus. Ea tota contrita, paronychiis atque fauis remedio est.

De Chrysocome. CAP. LV.

CHRYSOCOME, frutex est exiguus, palmi altitudine, coma specie corymborum, hyssopo simili, radice densa & ceu verratri nigri tenui, cyperum æquante, gustu minime aspero, sed ex dulci subaustero. In opacis petrosisque nascitur. Radix calfactoriam adstrictoriamque visa habet, hepaticis & peripneumoniacis accommodatam. Sed & eadem decocta in aqua mulsa, ad purgandam vuluam assumitur.

De Chrysogono. CAP. LVI.

CHRYSOGONON dense fruticat, foliis quernis, flore verbasci coronarij, radice rapi, intus quidem ruberrima, foris verò nigra. Hæc cum aceto subacta & imposita, contra muris aranei morsus auxiliatur.

Dd. ij.

De Helichryso. CAP. LVII.

HELICHRYSVM quidam chrysanthemum, alij etiam amarantum vocant, quo Deorum simulachra coronant: ramulum habet ex candido virentem, rectum, solidum: folia ex interuallis angusta, abrotono similia: comam in orbem circumactam, aurea lucis fulgore: umbellam rotundam, veluti corymbis aridis dependentibus: radicem gracilem. Nascitur in asperis & salebrosis. Coma ex vino pota, contra vrinæ difficultatem, serpentium morsus, ischiada ruptaque opitulatur, mensisque ciet. Sanguinem concretum ventris aut vesicæ absumit, cum mulso pota. Siftit & destillationes, trium obolorum pondere ieiunis potui data in vino albo diluto. Vestibus quoque interponitur, ut eas à teredinum iniuriis tueatur.

De Chrysanthemis. CAP. LVIII.

CHRYSANTHEMON seu chalcas, aliis buphthalmum, herba quidem est tenera, at fruticosa, laues proferens caules, foliaque multifida: flores autem luteos eximio splendore micantes, & oculi orbem imitantes, vnde & buphthalmi nomen obtinuit: propter oppida nascitur: ipsius verò caules, olerum instar esizantur. At flores cum ceratotrity, steatomata discutere produntur: regio

gio autem morbo correptis breui colorem reddunt meliorem, si è balneo post longiorum in eo moram egressis propinentur.

De Agerato. CAP. LIX.

AGERATVM, frutex est è cremiorum genere, duorum palmorum altitudine, humilis, simplex, origano maximè similis, umbellam gerens, in qua flos aureis quasi bullis emicat, helichryso minor. Agerati nomen illi inditum est, quoniam flos diutissime in sua coloris specie conseruatur. Vis decocti fotibus apta. Herbae quoque ipsius vsta nidor, vrinas ciet, vuluæque duritias emollit.

De Peristereone, seu Verbenaca restâ.

CAP. LX.

VERBENACA in aquosis nascitur: nomen autem Græcum ex eo duxisse videtur, quod libenter circa eam columbae commorentur. Herba est palmi altitudine, aut etiam maior, foliis incisis, subalbidis, è caule prodeuntibus: singulari plerunque ramo & radice vnica reperitur. Folia cum rosaceo aut adipe suillo recenti subdita, vuluæ dolorem adimere creduntur. Ipsa quoque herba imposita cum acetæ, erysipelata reprimat, putridaque vlcera cohibet: vulnera etiam glutinat, veteraque cum melle ad cicatricem perducit.

Dd. iij.

Herba sacra, quam etiam nonnulli peristereona vocarunt, ramulos emittit cubitales, aut etiam maiores & angulosos: circa quos folia sunt ex intervallis, quernis similia, sed angustiora minoraque, diuisuris incisa per ambitum, & colore aliquatenus glauco: radicem longiusculam & gracilem, flores purpureos ac tenues. Huius folia cum radice ex vino pota illitave, aduersus serpentes polent: eadem illa contra morbum regium drachmæ vnus pondere cum thuris obolis tribus ex vini veteris & calidi hemina vna quaternis diebus ieiuno ventriculo bibuntur. Sed & œdemata diuturna inflammatio-nesque imposita mitigant, sordidaque vlcera purgant. Tota verò herba in vino decocta, tonsillarum crustas abrumpit, & oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt, si aqua spargatur triclinium quâ maduerit, lætiores hilarioresve conuiuas fieri. Datur & potandum tertianâ laborantibus tertium à terra geniculum vnâ cum foliis circumstantibus, vti & quartanâ, quartum. Cæterùm sacram herbam ideò vocant, quòd in expiationibus sit ad amuleta perutilis.

De

De Astragalo. CAP. LXII.

ASTRAGALVS, paruus est à terra fruticosa, foliis & ramulis ciceri similis: floribus purpureis, paruis: radice rotunda, raphani modo prægrandi: quæ adnatas habet appendices, eâque solidas, nigras, præduras, ceu cornua inter se implicatas, gustûque astringentes. Nascitur in ventosis, opacis atque niualibus: magna verò copia in Pheneo Arcadiæ. Radix fluentem aluum in vino pota sistit, vrinâque mouet: veteribus quoque vlceribus sicca efficaciter inspergitur, sanguinémque suppressit: verùm difficilè soliditatis suæ ratione tunditur.

De Hyacintho. CAP. LXIII.

HYACINTHVS folia habet bulbi, caulem dodrantalem, lauem, minimo digito graciliorem, & herbacei coloris, cui coma incumbit incurua, florum purpurascens, plena: radicem quoque bulbaceam. Hæc, vt creditur, pueris è vino albo illita, pubertatem coërcet, & non patitur erumpere. Sistit & aluum, vrinâmque impellit pota, phalangiorûmque moribus resistit. At semen astringentiùs est, atque aded cœliaci auxiliatur, theriacis que ipsum expetitur: ac regium quoque morbum emendat, cum vino potum.

Dd. iij.

De Papauere erratico.

CAP. LXIIII.

PAPAVER erraticum, quod à flore pro-
tinùs deciduo rhœadidis nomen à Græcis
accepit, in aruis vere nascitur: quo quidem
tempore etiam colligitur. Folia origano aut
erucæ aut cichorio aut thymo similia spe-
ctantur, eaque diuisa, sed longiora & scabra.
Caulis ei lanuginosus, rectus, asper, & ferè
cubitali altitudine. Flos puniceus, interdum
& candidus, syluestris anemones similitudi-
ne: caput oblongum, sed quàm anemones
minus: semen rufum: radix oblonga, subal-
bida, parui digiti crassitudine & amara. Hu-
ius capitula quinque aut sex, in vini cyathis
tribus decocta dum ad duos redeant, iis po-
tui dabis, quibus somnum inducere volue-
ris. At semen acetabuli mensura ex aqua
mulla potum, aluum leniter emollit: ad i-
dem præstandum mellitis placentulis & dul-
cissimiis libis admiscetur. Cæterùm folia cum
calycibus imposita, inflammationibus me-
dentur: ac eorundem quoque decoctum so-
tu seu perfusione somniferum est.

De Papauere satino & syluestri.

CAP. LXV.

Papaueris genus quoddam est satium &
hortense, cuius semen in sanorum usum ad
panes.

panes adhibetur: eo etiam ex melle pro sesama vtuntur: thylacitin, quasi folliculosum, vocant. Capitulum id habet oblongum, & semen candidum. Alterum est syluestre papaueris genus, sessili calyculo & semine nigro: quod pithitis, quasi doliare, nominatur. Nonnullis & ipsum rhœas ex eo dicitur, quòd ab eo liquor emanet. Est & tertium, aegrestius, ac medicatius, hisque longius, oblongo capitulo. Omnibus in commune vis est refrigerandi: proinde si folia cum capitibus ipsis in aqua decocta fuerint, somnum fortè conciliant: bibitur & decoctum contra vigilias. Calyces verò triti & cum polenta cataplasmatibus admisti, inflammationibus ac erysipelatis profunt. Verùm ex ipsis dum adhuc virent tussis frangi trachiscos oportet, iisque siccati ad usum recondendi. Ex iisdem quoque calycibus per se in aqua decoctis ad dimidias, iterùmque deinde cum melle ad iustam spissitudinem percoctis, eclegma conficitur, quod in tussis, arteriæ fluxionibus, cœliacisque affectibus doloris leuamentum præstat. Efficacius tamen redditur, additis hypocisthidis, succo & acacia. Papaueris autem nigri semen tritum cum vino, potui datur contra fluxionem alui, fluoremque muliebrem. At in pervigiliis, fronti temporibusque ex aqua imponitur. Ipse

verò liquor refrigerat magis, in crassat, exiccatque. Sumptus erui magnitudine, dolores sedat, somnum conciliat, & concoctionem adiuuat: tussi, cœliacorumque affectibus auxiliatur. Verùm si copiosior hauriatur, accersito lethargo: etiam mortifer est. Est & ad capitis dolores efficax, si cum rosaceo irrigetur: uti & ad aurium dolores, si cum amygdalino, myrrha & croco infilletur. Oculorum inflammationibus cum oui luteo rosto & croco proficit: erysipelatis ac vulneribus, cum aceto: podagris, cum lacte muliebri & croco: denique sedi pro balano subditus, somnum facit. In eo liquoris genere præstantissimus censetur qui densus & grauis est, odoratu soporifer, gustu amarus, qui que facile aqua diluitur, læuis, candidus, neque asper neque grumolus, qui que inter colandum non uti cera coit densaturve, sed Soli expositus diffunditur, & ad lucernam accensus, minimè atra obscurave lucet flamma: qui denique postquam extinctus fuerit, suam odoris vim etiamnum conseruat. Ipsum porò admixto glaucio, aut gummi, aut syluestris lactuæ succo adulterant. Veruntamen qui glaucio fucatus est, dum diluitur, colorem croci reddit: qui verò agrestis lactuæ succo, exili & euanido est odore, asperiorque spectatur: qui denique gummi vitiatu est,

est, inualidus est, inodorus atque pellucidus. Nec desunt qui eò dementiae deuenerint, vt & adipem illi admiscerent. Porro ad oculorum medicamenta fictili nouo torretur, dum mollior fuluioꝝque appareat. At Erasistratus Diagoram testatur illius usum damnassee in aurium doloribus & oculorum lippitudinibus, quoniam & visus aciem hebetaret & soporifer esset. Addidit Andreas, protinus excæcatum iri qui eo illinerentur, nisi adulteraretur. Mnesidemus præterea usum duntaxat olfactandi probauit ad conciliandum somnum: alioqui cen noxium damnat. Quæ quidem omnia commentitia esse experimento deprehenditur: siquidem effectus virium huiusce medicamenti fidem facit. Quare non abs re fuerit, liquoris illius excipiendi rationem subtexere. Nonnulli capita foliæque ipsa tundunt & prælo exprimunt, mox terentes in mortario, pastillos effingunt: id meconium vocatur, opio ignauius. At opij faciendi ratio hæc est: Cum ros exaruerit, stellulam (quæ in summo papaueris capite visitur) cultello ita scarificare oportet, vt ne penitus intrò adigatur, & à capitis lateribus per directum summam cutem incidere, & erumpentem lacrymam digito in conchulam abstergere, ac non ita multò post eò redire:

tum enim rursum & alia densata reperitur, atque etiam postero die. Tandem in pila terri, & in pastillos coacta reponi debet. Veruntamen interea dum inciditur, retrocedendum est, vt ne liquor vestium affricu deradatur.

De Cornuto papauere.

CAP. LXVI.

Corniculatum papauer alij paralium, seu thalassion, quasi in maritimis nascens, alij agreste vocant: folia habet candida, hirta, verbasco similia, serrata in ambitu syluestris papaueris modo, & caule non dissimili, flore ex luteo pallescente, siliqua longa, in corniculi modum inflexa ceu fœnigræci, vnde & nomen accepit: semine exili nigroque, ceu papaueris: radice per summa cespitum nascente, nigra, crassa. Gignitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt decocta in aqua ad dimidias coxendicum & iecinoris vitia potu sanet, iisque profit qui crassa & araneosa quædam cum lotio reddunt. Semen acetabuli mensura ex aqua multa potum, leniter aluum purgat. Illita ex oleo folia floresque, crustas emarginant: argemas & nubeculas iumentorum inunctione depurgant. Cæterum non desunt qui ex hoc papaueris genere factitari glaucium falso existimarint, decepti quadam foliorum similitudine.

Dz

De Papauere spumeo.

CAP. LXVII.

Papauer Spumeum, ab aliquibus Heraclium vocatum, caule est dodrantali, foliis admodum paruis, radiculae similibus, semine inter ea candido. Sed & herbula tota candida est atque spumea, radice alba, in summa terra nascente. Legitur aestate semen, cum integrè adoleuerit, aridumque deciderit. Acetabuli autem mensura sumptum in aqua mulsa, vomitione purgat, priuatimque huiusmodi purgatio comitialibus prodest.

De Hypecco. CAP. LXVIII.

HYPECCON aliqui hypopheon vocant. Nascitur in triticeis segetibus aruisque, folio ceu rutae, ramulis exilibus. Natura ei eadem, quae papaueris succo.

De Hyoscyamo, siue Apollinari herba.

CAP. LXIX.

HYOSCYAMVS, frutex est caules emit- tens crassos, folia lata, oblonga, diuisa, nigra, hirsuta: secundum verò caulem continua quasi serie flores prodeunt, tanquam Punicorum cytini, scutulis septi seminum plenis, ceu papaueris. Tria porrò sunt eius genera. Vnū siquidē flores profert penè pureos, folia smilaci proxima, semē nigrum, ac cytinis præduros & spinosos: alterum flores habet luteos, folia & siliquas molliores

tenerioresve, & semen subflauum, irionis femini simile. Ambo insaniam gignunt & soporem, ideoque vix in communem vsum recipiuntur. Tertium genus quod mitissimum est, adeoque ad medicinam vtile, pingue est, molle, lanuginosum, candidis floribus ac semine. In maritimis ruderibusque nascitur. Albo itaque vtendum est: idque si desit, flauum vsurpari oportet. Nigrum enim ceu deterrimum improbat. Recenti semine, foliis caulibusque tuis succus exprimitur, qui ad solem exiccatur. Vsus autem eius ad annum duntaxat prorogatur, quia facile corruptionem sentit. Elicitur & separatim succus ex semine, cum inaruit, affusa aqua calida tuso & expresso. Est autem expressus eiusmodi succus liquore seu lacteo eiusdem succo praestantior, leniendisque doloribus accommodatior. Ipsa vero herba vires contusa, farina e tritico trimestri addita, in pastillos redigitur atque reconditur. Porro prius succi genus, & quod e sicco semine exprimitur, collyriis sensum doloris auferentibus vtiliter inseruntur: profunt & contra acres calidasque fluxiones, aurium dolores ac vuluae mala. Cum farina autem polentave, contra oculorum, pedum caeterarumque partium inflammationes. Semen eadem praestat, praeterea que ad tussim, destilla-

stillationem, oculorum fluxiones dolorés-
que efficac, itémque contra fluorem mulie-
brem, aliásque sanguinis eruptiones, si oboli
pondere cum papaueris semine ex aqua
mulsá bibatur. Subuenit & podagris, testi-
bus inflatis, mammisq; à partu tumentibus,
si tritum ex vino imponatur. Denique
& aliis cataplasmatibus quæ doloris leuamen-
tum præstant vtiliter admiscetur. Quin & in
pastillos digesta folia, medicamentis omni-
bus dolores sedantibus, tum per se, tum et-
iam ex polenta, vtiliter imponuntur. At re-
centia folia illita, ad mitigandos omne ge-
nus dolores apprimè sunt idonea. Eadem
terna quaternave cum vino pota, febres e-
pialas depellunt. Cocta verò olerum instar,
& tyblj mensura esitata, mediocrem men-
tis alienationem faciunt. Aiunt & idem ef-
ficere, si cui in colo vlcus sentienti infun-
dantur. Caterùm radice in aceto decocta
dentes vtiliter in dolore colluuntur.

De Psyllo. CAP. LXX.

PSYLLIVM folio est coronopodis, hir-
suto, at longiore, ramulis dodrantali-
bus, totaque herbula foeni modo tenuis ac
minutula. Coma verò ipsius à medio caule
ducit initium, capitulis duobus tribusve cõ-
globatis: in quibus semen pulicibus simile,

nigrum atque durum. Nascitur in aruis & incultis. Vis ei refrigerans: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, œdematis luxatisque & capitis dolori cum rosaceo aut aceto aquaue impositum auxiliatur. Infantium quoque enterocelis ac eminenti umbilico illitum ex aceto medetur. Acetabuli verò mensuram tritam in duabus aquæ heminis macerari oportet, ac ubi sese aqua densauerit, lentoremve contraxerit, illini. Siquidem vehementer refrigerat: sed & in feruentem aquam immissa, calorem reprimat: denique & contra erysipelata est efficax. Fama est, si virens herba domum importetur, pulices arceri. Tusa porrò cum adipi, sordida malignaque vlcera repurgat. Succus fluxione infestatis ac vermiculosis auribus ex melle prodest.

De Solano hortensi. CAP. LXXI.

SOLANVM hortense, frutex est esculentus, haud ita magnus, alarum cauis multus, foliis nigris & quàm ocymi maioribus ac latioribus, fructu rotundo, ac primum quidem viridi, mox, ubi maturitatem affectus est, nigro aut fuluo: est verò herba innocentis gustus. Vis ei refrigerandi: quare folia erysipelatis & herpetibus cum polline polentæ conuenienter imponuntur. Trita autem & per se imposita, agilopa capitisque dolorem

dolorem sanant, & stomacho æstuanti auxiliantur: parotidas cum sale detrita illitū discutiunt. Sed & ipsius succus valet aduersus erysipelata & herpetas cum cerussa, rosaceo & argenti spūma: ægilopas verò, cum pane. Infantibus quoque inflammatione laborantibus, quam Siriasin vocant, cum rosaceo infusus proficit. Inseritur & aquæ vel oui vice collyriis, quæ contra fluxiones acres illinuntur: quin & dolori aurium instillatus prædest: fluorem etiamnum muliebrem sistit, in vellere subditus. Denique succus fuluo gallinarum cohortalium fimo subactus & linteo appositus, ægilopiis præsentaneo est remedio.

De Solano Halicacabo.

CAP. LXXII.

Est & alterum Solanum, quod peculiari nomine halicacabum vocant, alij physalida, id est, vesicariam, foliis antedicto similibus, verum latioribus. Huius caules postquam adoleuerunt, proni terram spectant: est autem fructus intra folliculos orbiculatos vesicis similes fuluus, rotundus ac læuis ceteri uæ acinus: quo etiam coronarij vtuntur, corollis intorquentes. Vim vsumque obtinet hortensis solani, nisi quod in cibis minimè recipitur. Valet autem fructus epotus ad expurgandum morbum regium, qua

Ee. j.

præditus est vrinæ ciendæ facultate. Cæterum ex vtriusque solani herba succus elicitor, qui siccatus in umbra reconditur, & ad eadem illa pollet.

De Solano somnifico.

CAP. LXXIII.

Solanum somnificum aliqui etiam halicacabum vocant; frutex est numerosis præditus ramis, densis, caudicosis, fractu contumacibus, pinguium foliorum cotoneæque mali similibus plenis: flore rubro, prægrandi: fructu in folliculis croci colorem amulante: radice denique grandi, cortice subrubro vestita. Nascitur in petrosis locis, non procul à mari. Radicis cortex drachmæ pondere in vino potus, somniferam vim habet quàm opium mitiorem: fructus autem potenter vrinam citatque ad eum corymbi duodecim hydropicis exhibentur: quòd si plures numero propinentur, mentem è sua sede & statu dimouent. Sed remediò est aqua mulsà copiosa potui data. Pastillas etiam ac doloris leuamentum præbentibus medicamentis succus eius admiscetur. Idem decoctus in vino si ore contineatur, doloribus dentiù succurrit. Cæterum radicis succus cù melle inunctus, oculorù hebetudines tollit.

De Solano manico seu furiali.

CAP. LXXIII.

Solanum manicum seu furiale nonnulli peris-

periffon, alij thryon appellauère. Huic fo-
 lium eruca proximum, at maius, ad acanthi,
 quem paderota vocant, folium accedens.
 Caules verò à radice proceros emittit de-
 cem aut duodecim, vnae altitudine adole-
 ſcentes: caput in cacumine oliuæ figura, at
 platanj pilularum inſtar hirsutius, maius ta-
 men illa atque craſſius: florem nigrum, cui
 ſuccedit fructus racemofus, rotundus, ni-
 ger, denis aut duodenis conſtans acinis, co-
 rymbis hederæ ſimilibus & ceu vix molli-
 bus. Radix ſubiacet candida, craſſa, concaua
 & ferè cubitalis. Nafcitur in montofis locis
 vento perflatis, atque littoralibus petris. Vis
 ea radici, vt drachmæ vnus pondere pota ex
 vino, vanas ſpecies & imagines haud iniu-
 cundas menti repræſentet: duplicatus autem
 hic modus ad triduum vſque inſaniam, ſeu
 mentis alienationem faciat: & quadruplica-
 tus, mortem etiam repræſentet. Remedio
 eſt, aqua mulſa largius epota, mórque iden-
 tidem vomitione reddita.

De Dorycnio. CAP. DLXXV.

DORYCNION (Crateuas halicacabum
 aut caleam vocat) frutex oleæ nuper
 prodeunti ſimilis: naſcitur in petris non
 procul à mari, ramis cubito breuioribus, fo-
 liis oleæ ſimilibus colore, at minoribus fir-
 mioribusque ac vehementer aſperis, flore
 Ee. ij.

candido, folliculis in cacumine densis, ceu ciceris: in quibus quina senave minuta semina, rotunda, exigui erui magnitudine, lævia, firma & versicolora: radix ad digiti crassitudinem & cubiti longitudinem adulescit. Et hoc quoque somniferum esse creditur: copiosius verò haustum, enecare. Nec desunt qui dicant, eius semen in amatoria expeti.

De Mandragora. CAP. LXXVI.

MANDRAGORAM nonnulli antimalum, aliqui diræam, alij etiam circæam iccirco vocant, quòd credatur radix in amatoriis efficax esse. Duo eius genera: niger, qui scemina existimatur, thridacias appellatus, foliis est quàm lactuæ angustioribus & longioribus, virosis ac graucolentibus, in terra sparsis: atque inter ipsa, maligerit sorbis similia, ex luteo pallida, odorata, & in his semen ceu pyrorum. Radices autem inhæret bene magnis, binis ternisve inuicem implicitis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caule verò viduus est. Alterius candidi, qui & mas dicitur, & nonnullis morion vocatus est, folia sunt magna, alba, lata, lævia ceu betæ: poma quàm prioris duplo maiora, colore in crocum inclinate, iucundè cum grauitate quadam olentia: quæque, si mandantur à pastoribus, ij
quodam-

quodammodo soporantur: radix antedictæ
similis, at maior atque candidior: orbata &
hæc caule. E radice recenti cortice tuso ac
prælis subiecto succus exprimitur, quem in
sole versatum, vbi densatus fuerit, fictili vase
recondi oportet. Succus fit & è malis simili
planè modo, sed aliquantò ignauior. **Quin**
& detractus radici cortex filoque traiectus,
ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino
ad tertias decoquunt, excolatumque ius as-
seruant, eiusque cyathum vnum propinant
in peruigiliis grauioribusque partium qua-
rumuis doloribus: itèmq; ante sectiones
vstionèsvè, vt ne sentiantur. Ipse verò liquor
binis obolis ex aqua mulsa potus, verarri in-
star supernè pituitam bilèmq; atram ex-
trahit: at potu largiore, vitam adimit. Mi-
scetur & oculorum medicamentis, iisq;
quibus dolores leniuntur, ac pessis quoque
mollientibus. Per se autem semioboli pon-
dere appositus, menses ciet atque partus: sedi
quoque pro balano inditus, somnum concii-
at. Porrò & radix ebur emollire fertur, quæ
senis horis cum eo decocta fuerit: prætereâ-
que ita tractabile ipsum efficere, vt quam
quisque voluerit formam facillè suscipiat.
Folia verò recentia, oculorum inflamma-
tionibus, iisq; quæ vlcerebus superueniunt,
cum polenta conuenienter imponuntur.

Ec. iij.

Sed & duritias omnes, apostemata, strumas & tubercula discutunt. Eadem si quinis seu nōve diebus leniter affricentur, stigmata citra exulcerationem delent. Illa quoque ad eisdem vsus in muria seruantur. Radix autem ex aceto trita, erysipelatis medetur: serpentium autem ictibus, cum melle aut oleo. At ex aqua, strumas atque tubercula dissipat, & articulorum cruciatus cum polenta sedat. Paratur & citra cocturam vinum è cortice radice, dum ternæ minæ in vini dulciscadum coniiciuntur: atque dantur ex eoterni cyathi iis qui secari vr̄ve debent, vt̄ antè dictum est: neq; enim somno sopiti altiore dolorē percipiūt. Poma verò & olfactu & cibo sunt soporifera, itémque expressus ex iis succus. At illa seu nimio odore, seu etiam largiore cibo, vocis vsum præcludunt. Semen autem ipsorum epotum, vuluam purgat, subditumque cum sulphure ignem minimè experto, rubrum sinit fluorem muliebrem. Cæterum circumsarificata punctisque multifariam aperta radice liquor seu lacryma erumpit, quæ quidem in cavitatem recepta colligitur. At succus hac lacryma efficacior est. Neque verò, quod experientia testatur, vbi que lacrymam radices fundunt. Porrò & alium tradunt esse mandragoram, qui morion etiam nominetur. Nascitur is in

Opacis

opacis & iuxta specus, foliis albi mandragoræ, at minoribus, penè dodrantalibus, candidis, radicem ambientibus: quæ quidem tenera est candidaque, paulò maior palmo, pollicémque crassitudine æquat. Hanc narant epotam drachmæ pondere, aut cum polenta in placenta obsonióve deuoratam, infatuare, vsúmque rationis intercipere. Obdormiscit enim homo eadem qua illam comederit figura, sensus impositernis quaternisve ex quo data est horis. Sed & illa Medici vtuntur, cum secandi vrendive necessitas adest. Aiunt insuper pro antidoto esse radicem, si cum solano manico bibatur.

De Aconito. CAP. LXXXVII.

ACONITVM aliqui pardalianches, alij canmarum, alij thelyphonõ, alij myotonon, alij denique theriophonon appellauere. Folia habet terna quaternave, ceu cyclamini aut cucumeris, minora tamen ac leniter aspera, caulem dodrantalem: radix scorpionis caudam æmulatur, & alabastris modo splendet. Huius, vt aiunt, radice aduorta scorpium quasi resolutus torpescit, rursúmque appõsito elleboro excitatur. Miscetur & oculorum medicamentis doloris leuandi vi præditis. Enecat verò pantheras, fues, lupos ac ferarum genus omne, carniam frustulis inditum & appositum.

Ec. iiii.

De Aconito altero. CAP. LXXVIII.

Aconitum alterum, quod nonnulli cynoetonon, alij lycoetonon vocant, plurimum in Italia nascitur Vestinis montibus, à priorè distans. Siquidem folia gerit similia platani, sed altioribus diuisa incisuris, minoraque multò & nigriora, caulem pediculi filicis instar nudum, cubitali altitudine aut etiam maiore, & semen in siliquis aliquatenus oblongis: radices verò in modum squillæ marinæ cirrorum nigras, quibus ad venationem luporum vtuntur. Insertæ siquidem crudis carnibus & à lupis deuoratae, eos enecant.

De Cicuta. CAP. LXXIX.

CICUTA caulem edit geniculatum, vtì & fœniculum, grandem: folia ferula, sed angustiora & graui odoratu: in cacuminibus autem ramorum propagines & umbellulas, florem quoque albicantem & semen ceuanisi, at candidius: radicem denique concauam minimèque profundam. Est & cicuta in lethalium venenorum genere, quippe quæ vi sua refrigeratoria enecet: merum verò remedio est. Porrò contusis cacuminibus seu coma ipsa, priùs quàm semina siccescât, succus exprimitur, qui deinde Sole densatur atque cogitur. Huius autem arefacti multiplex est in medicina vsus. Siquidem collyriis doloris

doloris sedandi vi præditis commodè miscetur, & herpetas ac erysipelata illitu restinguit. Herba verò cum coma trita testibusque circumlita, libidinis in somno imaginationi simul & feminis profusioni obnoxiiis opitulatur. Sed & genitalia illitu effæta languidioraque reddit. Lac itidem extinguit, & virginum mammas crescere non patitur: ac puerorum quoque testes nutrimento defectos ita reddit, vt intabescant. Maxima efficacissimaque vis Creticæ, Megaricæ, Atticæ, & in Chio ac Cilicia nascenti.

De Taxo. CAP. LXXX.

SMILAX à quibusdam thymalus, à Latinis Taxus appellatur, arbor abietis magnitudine & foliorum eiusdem figura, in Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascens. Sed nigrescunt pulli gallinæci, qui Italicæ taxi fructu vescuntur: & qui eundem ederint homines, alii profluuiis corripiuntur. Narbonensis verò tam præsentis est veneni, vt qui sub eius umbra sederint obdormierintve, lædantur, & sæpenumerò etiam moriantur. Cæterùm hæc de taxo traduntur eo consilio, vt ab ea quisque caueat.

De Apocyno. CAP. LXXXI.

APOCYNON aliqui cynanchon, nonnulli pardalianches, alij cynomoron,

alij denique cynocramben, hoc est, brassicam caninam, appellant. Est verò frutex longis constans virgultis, vitilium modo obsequiosis, fractúque ferè inuictis: foliis hederae, attamen mollioribus & per extremum acutioribus, grauíque odore, quadantenus viscosis, & luteo succo turgentibus. Fructus ceu fabarum siliqua digiti longitudine protenditur, folliculari specie, minutis intus seminibus duris, paruis atque nigris. Huius folia cum subacta farina in panes coacta & in cibo data, canes, lupos, vulpes & pantheras necant, ac protinus earum quadrupedum coxendices resoluunt.

De Nerio. CAP. LXXXII.

NERION quibusdam rhododaphne, aliis rhododendron vocatum, frutex est vulgaris notitiæ, longioribus crassioribusque foliis quàm sint amygdalina: flore ad rosæ similitudinem conformato, & siliqua fructui amygdalino proxima: quæ quidem dehiscens, lanosa quadam natura acanthij pappos representante plena reperitur: radice acuminata & longa, lignosa atque gustanti salsa. Nascitur in viridariis, maritimisque locis, & secus amnes. Flores ac folia canibus, asinis, mulis & plerisque quadrupedibus venena sunt: hominibus verò, contra venenatarum bestiarum morsus præsidia, si è vino bibantur.

bibantur, eoque magis ruta addita. Imbecilliores autem animantes, uti caprae ac pecudes, si aquam biberint in qua illa maduerint, moriuntur.

De Fungis. CAP. LXXXIII.

FVNGORVM differentia duplex. Aut enim edules sunt, aut exitiosi & perniciosi. Ac tales quidem multis de causis eadunt: nempe quia iuxta clauos rubiginosos, aut putridos pannos, aut serpentium latibula gignantur: aut etiam arboribus, quae priuatim noxios pariunt fructus, adnascantur. Habent porro & qui tales sunt concretum quendam strigmentique modo viscosum intra se lentorem, ac etiamnum posteaquam terra sunt eruti si reponantur, celeriter corrumpuntur & computrescunt. At innocetiores, quique veneno imbuti non sunt, gratiam iuribus conciliant, iucundique sunt saporis. Veruntamen & hi ipsi largius sumpti, nocent: quippe qui aegre concocti strangulant, aut choleram morbum accersunt. Remedio est nitri & olei, aut lixiuij cum acida muria potus, haustumve thymbræ decoctæ origaniue iusculum. Est & remedio finum gallinaceum ex aceto potum, aut ex copioso melle delinctum. Ceterum alibiles illi sunt, aegreque dissoluuntur: quin & integri ut plurimum una cum recrementis alui reiciuntur.

De Colchico. CAP. LXXXIII.

COLCHICVM, quod aliqui ephemerum, alij agrestem bulbum vocant, sub finem autumnii florem edit croci candicantem: deinceps verò folia bulbi, sed pinguiora: caulem dodrantalem cum rufo semine: radicem cortice præditam è nigro fuluescente: quæ quidem delibrata candida, tenera, succi plena atque etiam gustanti dulcis reperitur. Habet verò bulbus eius mediam rimam fissuramve, è qua flos erumpit. Plurimum in Messenia & apud Colchos enascitur. Comesta radix, fungorum more strangulando enecat. Hanc autem idè studiosius descripsimus, vt ne fortè per imprudentiam pro esculento bulbo in cibos recipiatur: mirum enim quantum saporis iucunditate imperitos alliciat. Opem ferunt eadem quæ fungis deuoratis, insuperque lac bubulum epotum: ita auxiliatur, vt si affuerit, aliud nullum desideretur auxilium.

De Ephemero. CAP. LXXXV.

EPHEMERVM, quod alij agrestem irinum appellant, caulem foliaque habet lilij, sed hæc tenuiora: flores candidos, amaros: semen molle: radicem vnam digitali crassitudine, longam, astringentem, odoratam. Nascitur in syluis & opacis. Huius radix dentium doloribus præcipua, si decocto ij colluan-

colluantur. Folia verò in vino cocta illitá-
que, œdemata tuberculáque discutiunt, quæ
quidem humidi nihil dum contraxère.

De Helxine. CAP. LXXXVI.

HELXINE, quam nonnulli parthe-
nium, alij perdicium, alij sideritin seu
Heracleam, alij vitrariam seu vrceolariam,
alij ixinen syluestrem, alij clbadium, alij de-
niq; polyonymon appellant, nascitur in ma-
ceriis & parietinis. Cauliculos profert tenues
ac leuiter rubentes, folia mercurialis, hirsu-
ta: & circa caules velut exigua femina, aspe-
ra, vestibus adhærescentia. Vim habent folia
refrigeratoriam & astringentem: qua ex
causa sanant illitu crysipelata, condylomata,
adusta, incipientes panos, omnéque inflam-
mationis genus & œdemata. Succus eius
cum cerussa, crysipelatis & herpetibus vtili-
ter illinitur: vti & podagris, si cerato cypri-
no aut hircino seuo exceptus fuerit. Vete-
rem quoque tussim emendat succus, instar
cyath. haustus. Quin & tonsillis inflam-
mationem sentientibus vtiliter & gargarizatur
& oblinitur, necnon & aurium dolorem
cum rosaceo instillatus leuat.

De Alsine. CAP. LXXXVII.

ALSINEN alij myosota vocant, quo-
niam foliis muscutorum auriculas i-
mitetur. Alsine verò dicta est, quòd opacis

nemorosisque locis gaudeat. Herba est helxina similis, at humilior, longioribusque foliis ac minimè hirsuta: & cum teritur, odorem cucumeris reddit. Vim porro refrigerandi astringendique obtinet: quam obrem oculorum inflammationibus commodè cum polenta illinitur, auriumque dolori succus infunditur: denique ad eadem omnia quæ helxine valet.

De Lenticula palustri.

CAP. LXXXVIII.

LENS palustris in aquis pigris stagnantibusque reperitur, mucosus scilicet lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ: propter quod omnibus inflammationibus, erysipelatis, podagrisque & per se & cum polenta conuenienter imponitur: insuperque puerorum enterocelas agglutinat.

De Semperuino magno.

CAP. LXXXIX.

SEDVM magnum Semperuuii nomen sibi vendicat, quoniam folia semper vireant. Caules edit cubitales, aut etiam altitudinem eam excedentes, crassitudine pollicari, pingues, egregiè virentes, characiæ tithymali modo incisuris distinctos: folia pinguia, pollicari magnitudine, & extremo cacumine linguæ similia: & infima quidem in terram conuexa: quæ verò sunt in capite, ita conferta

conferta adductaque inuicem, vt orbiculato ambitu effigiem imitentur oculi. Nascitur in locis montosis & argillofis. Sunt & qui ipsum supra domicilia ferant. Vis ei perfrigerare & astringere. Quamobrem folia tum per se, tum etiam cum polenta imposita, valent ad erysipelata, herpetas, nomas, oculorum inflammationes, ambusta & podagras. Succus autem ad capitis dolores cum polenta & rosaceo instillatur: morsis à phalangio potui datur, itémque profluuiò alui laborantibus atque dysentericis. Sed & teretes lumbricos pellit ex vino potus, & fluorem muliebrem sistit, in vellere subditus: denique oculorum lippitudinibus à sanguine obortis vtiliter inungitur.

De Semperuuo paruo. CAP. XC.

Semperuiuum minusculum in parietinis, petris & maceriis, nec non & scrobibus opacis nascitur: cauliculis ab vna radice multis, tenuibus: qui quidem crebris cincti sunt pusillis foliis, iisque rotundis, pinguibus, exilibus, mucronatis. Promit & à medio caulem palmum ferè altum, umbella floribusque tenuibus & ex luteo pallidis præditum. Folia eisdem cum priore viribus pollent.

De Semperuuo tertio. CAP. XCI.

Videtur & tertium esse semperuiui genus, quod aliqui portulacam agræstem aut

telephium vocauerunt, Romani Illecebram, pusillis foliis crassiusculis ad portulacæ similitudinem ac densis. Nascitur in petris. Vis ei excalectorum, acris & exulcerans: impostumque cum axungia strumas discutit.

De Umbilico Veneris. CAP. XCII.

COTYLEDON aliis scytalium, seu cymbalium, folio est acetabuli instar orbiculato atque concauo, ita tamen vt cauum id aciem propè fugiat: breui in medio cauliculo, in quo semen inest: radice oliuæ modo rotunda. Radicis foliorumque succus cum vino circumlitus aut infusus, astricta pudenda laxat: herba verò inflammationibus, erysipelatis, perniunculis ac strumis, itemque stomacho æstuanti vtiliter imponitur. At folia cum radice comesa, calculos comminuunt, urinæque cient, & hydropicis ex mulso dantur. Est & ipsius herbæ vltus ad amatoria.

De Umbilico Veneris altero.

CAP. XCIII.

EST porrò & alterum Cotyledonis genus, latioribus foliis, iisque pinguibus, ac ceu lingulas referentibus, densis confertisque circa radicem, & velut oculum in medio constituentibus, (quemadmodum de maiore semperiuuo dictum est) astringentis gustus, cauliculo tenui, in cuius summo flores sunt.

ſant & ſemina hyperici : radice maiuſcula.
Vſus eius ad eadem quæ ſemperuiui.

De Vrtica. CAP. XCIIII.

VRTICAE, quæ Græcorum plerifque a-
calyphe, aliis cnide dicitur, duo genera.
vna ſiquidem agreſtior eſt, aſperioribus, la-
tioribus nigrioribufque foliis, ſemine lini,
at minore : altera non æquè aſpera, minuto
ſemine. Vtriuſque folia illita ſale addito, can-
nis morſibus medentur: itémque in gangre-
nam vergentia, maligna, carcinode ſordida-
que vlcera, nec non & luxata, tubercula, pa-
roridas, panos & abſceſſus ſanant. Lienoſis
eadem cum cerato imponuntur. Faciunt & ad
ſanguinis è naribus profluua folia ipſa cum
ſiccato trita & naribus indita : menſes quo-
que ciunt eadem detrita cum myrrha & ap-
poſita: ſed & procidentes vuluas admota re-
centia folia reſtituunt. Semen autem ex pa-
ſo potum, Venerem ſtimulat, vuluamque a-
perit. Idem cum melle delinctum, ortho-
pnææ, lateris & pulmonum inflammatio-
nibus prodeſt: thoracem purgat, ac ſepticis
etiãnum medicamentis admifcetur. Por-
rò cum conchylis cocta folia, difficilena
ventrem emolliunt, inflationes diſcutiunt,
vriñasque cient. At cum priſſana decocta, vi-
tia pectoris excreabilia faciunt. Mulierum
denique mēſes ei ocat foliorum decoctum,

Ff. j.

40 DIGSCORIDIS

cum myrrha modico potum. Inflammata
verò vram gargarizatus succus reprimi.

De Galio CAP. XCV.

GALIOPSIS, quam alij Galeobdolon
vocant, toto frutice cum caule & folijs
viticam refert. At læuora sunt folia, & valde
grauem odorem trita reddunt: flores verò
tenuis sunt ac purpurascens. Nascitur cir-
ca sepes, semitas adificiorumque arces ubi-
que. Folia, succus, caulis ac semen, duritias,
carcinomata, strumas, parotidas & panos di-
scutiendi vim habent. Sed eiusmodi cata-
plasma addito aceto tepidum bis die impo-
ni oportet. Ex vsu est & herba decocto fo-
mere. Caterùm & ad nomas, gangrenas &
putrescentia vlcera, cum sale folia efficaci-
ter imponuntur.

De Gallo. CAP. XCVI.

GALLIVM, aliis galerium sive gala-
tium, nomen ex eo traxit, quòd coagulati
vice lac cogat & coagulet. Ramulum fo-
liumque habet a parine simillimum, rectum:
florem in cacumine lateum, tenuem, den-
sum, copiosum, odoratum. Flos igni ambu-
ris illinitur, sanguinisque profusio sistit.
Admixtus & oleo rosaceo, insolatusque vs-
quedù albescat, medicamentum sit acopon, seu
leuadis lassitudinibus aptum. Radix Venere-
m soncit. Caterùm nascitur in palustribus.

De

De Senecione.

CAP. XCVII.

SENECIO, cauliculo est cubitali, subrubis-
 Secundo, foliis crebris & cruce modo
 per extremitates diuisis, sed minoribus mul-
 to: floribus in luteum vergentibus, qui qui-
 dem cirò dehiscunt ac deflorescentes in
 pappos abeunt. Atque inde etiam Erigeron-
 tis nomen Senecio apud Græcos inuenit,
 quod vere flores capillorum ritu canescant.
 Radix est supernacua. Nascitur porrò maxi-
 mè in maceris & circum oppida. Folia cum
 floribus refrigerandi vim habent, proinde
 que illita cum vini modico aut etiam per
 sese folia, testium & sedis inflammationes
 sanant: quia & ex manna thuris cum reli-
 quis medentur vulneribus, tum iis quæ ner-
 uis inflicta sunt. Illiti quoque pappi per se
 cum aceto, idem præstant: verùm recentes e-
 poti, strangulant. Totus autem caulis si ex a-
 qua coctus cum musto potui detur, stoma-
 chi dolores à bile contractos perlanat.

De Thalsstro.

CAP. XCVIII.

THALICTRVM folia coriandri habet,
 at pinguiora: cauliculum rutæ crassitu-
 dine, in quo folia: quæ quidem trita, illitu
 diuturna vlcera ad cicatricem perducunt.
 Nascitur præcipuè in campestribus.

Ff. ij.

De marino Musco. CAP. XCIX.

MVSCVS marinus in saxis testis que piscium ad mare nascitur, capillaceus, gracilis, sine caule, valdè astringentis gustus: ad inflammationes & podagras, quas refrigerare opus est, efficax.

De marino Fuce, seu alga. CAP. C.

Fuci marini generibus quoddam latum, alterum oblongum & quadantenus puniceum, tertium candidum, quod in Creta nascitur iuxta terram, pulchrè floridum, neque corruptioni obnoxium. Omnia generam habent refrigeratorem, in cataplasmatibus, ad podagras & inflammationes efficaciter vtilem: verùm his adhuc humentibus vti conuenit, priusquam exarescant. Nicander puniceum asserit aduersus serpentes valere: idipsùmque est quo existimauère nonnulli colorem suum mentiri mulieres: cum tamen radícula sit eiusdem nominis, qua sese fucant.

De Potamogetone. CAP. CI.

POTAMOGETON, folio est betæ simili, denso & paululum supereminente extra aquam. Porro refrigerat & astringit, proindeque conuenit pruriginibus, ac depalcentibus vetustisque vlceribus. Nomen autem ex eo inditum est, quòd in paludibus & aquis locis nascatur.

De

De Stratiote. CAP. CII.

STRATIOTES in aquis nascens, quem a-
lij stratioten fluuiatilem appellant, ex eo
cognomentum traxit, quòd aquis superna-
tat, & sine radice viuit. Folium habet aizo-
simile, at maius, idèmq; refrigerandi vi
præditum. Sanguinem qui defluit à renibus
potum sistit. Ex aceto autem illitum, vulne-
ra & erysipelata, necnon & œdemata ab in-
flammatione vindicat.

De Stratiote millefolio. CAP. CIII.

STRATIOTES millefolius, pusillus est
frutex, palmi altitudine aut etiam am-
plius assurgens, foliis pulli pennas imitanti-
bus: sunt autem foliorum exortus breues
admodum & incisuris diuisi. Folia maximè
cuminum agreste, tum breuitate tum etiam
scabritia, simulant: sed sunt etiamnum bre-
uiora paulò, densiore pleniorèque umbella.
Surculos in cacumine gerit exiguos, in qui-
bus umbellæ in modum anethi, flores parui
candidique. Nascitur in agris subasperis,
præcipuèque secus vias. Herba eximij vsus
ad profluentem sanguinem, vlceraque tum
vetera, tum recentia, atque etiam fistulas.

De Verbasco. CAP. CIIII.

VERBASCVM genera habet summa
duo: siquidem hoc album est, illud ni-
grum: rursumque in albi genere, alterum
Ff. iij.

mas est, alterum femina. Ac feminae quidem folia sunt brassicae, at pilosiora multo latioraque, & candida: caulis cubitalis aut amplior, albus, subhirsutus: flores candidi aut quadantenus ex luteo pallefcentes: semen nigrum: radix longa, gustu acerba, crassitudine digiti. Naseditur in campestribus. Qui verò mas appellatur, albis est, oblongis, angustioribusque foliis, ac tenuiori quoque caule. Nigrum autem albo prorsus esset simile, nisi latioribus nigrioribusque foliis constaret. Est & Verbascum sylvestre, virgas gerens altas & arboris specie lignosas, folia saluix: habet autem uti marrubium verticillato circa virgas ambitu florem luteum, auro similem. Sunt porrò & Phlomidés duæ, hirsutæ, humiles, rotundisque præditæ foliis. Tertia præter has est quæ lychnitis vocatur, ab aliis thryallis, foliis ternis quaternisve aut etiam pluribus, crassis, pinguibus & hirsutis: ea ad lucernarum ellychnia apta est. Porrò duum generum primo loco recensitorum radix atringit: proindeque alui profuua laborantibus ludicri tali magnitudine utiliter ex vino propinatur. Eius decoctum, ruptis, conuulsis, contusis & antiquæ tussi auxiliatur: ac dentium quoque dolores collutione mitigat. Verbascum autem cui flos aureus, capillos tingit, & quocunque

loco reponatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, œdematis & œnolorum inflammationibus imponuntur: itémque syderatis vlceribus, ex melle aut vino. Cum a toto quoque vulneribus medentur, & à scorpione ictis opitulántur. At verò syluestris folia, igni ambustis illinuntur. Fœminæ verò folia ferunt caricis interposita, eas incorruptas & à putredine immunes tueri.

De Æthiopside. CAP. CV.

ÆTHIOPIS folia etiã habet verbasco similia, perquã hirsuta densaque, & circa imam radicem orbem conficiencia: caulẽ quadrangulum, crassum & scabrum, similem apiastro aut arctio, multis concuum alis: semina erui magnitudine, bina in singulis conceptaculis: radices ab eodem cespite numerosas, longas, crassas & gustu glutinosas: quæ siccæ nigrescunt, duranturque vt cornua videri possunt. Plurima in Messia & Ida nascitur. Huius radix decocta potaque, ischiadi, pleuritidi, sanguinis expuitioni & arteriæ scabritis auxiliatur: cum melle autem eclegmatis vice assumitur.

De Arctio. CAP. CVI.

ARCTION aliqui arcturum vocant, folia itidem habet verbasco similia, nisi quòd hirsutiora rotundioraque sunt: radicem teneram, dulcem & albam: caulẽ

ff. iij.

mollem, longum: semen cumino paruo simile. Radix cum femine in vino decocta, dentium dolores mulcet, siquidem ore decoctum contineatur. Ambusta perionis- que eodem fouentur. Bibitur & propter ichiada urinæque difficultatem è vino.

De Arcio, siue Personata. CAP. CVII.

ARCION, quod alij prosopida aut prosopion, quasi personatam, vocant, folia habet cucurbitæ, maiora tamen, duriora nigrioraque & hirsuta: caulem albicantem, quanquam & interdum herba hæc vidua caule reperiatur: radix grandis est, & intus quidem alba, foris verò nigra. Hæc drachmè vnus pondere pota cum pincis nucleis, cruenta expuentibus purulentæque excreantibus auxiliatur. Trita quoque, articulorum dolores ex contorsionibus contractos illitus sedat. Folia denique antiquis vlceribus vtiliter imponuntur.

De Petasite. CAP. CVIII.

PETASITES pediculo est cubitali maiore, & crassitudine pollicis, cui folium prægrande petasi modo amplum ceu fungus incumbit. Tritum id, contra maligna & phagedænica vlcera efficaciter illinitur.

De Epipactide. CAP. CIX.

EPIFACTIS, ab aliis Elleborine vocata, frutex est pusillus, perquam exiguis
constans

constans foliolis. Contra venena & iocineris vitia pota prodest.

De Capno seu fumaría. CAP. CX.

FVMARIA fruticosa est herbula, coriandri similitudine, pratenera, foliis candidioribus & cineracei coloris, vndique numerosis: flore purpureo. Huius succus acris est, claritatémque facit oculis & delacrymationem, ceu fumus: vnde & herba nomen traxit. Illitus cum gummi, duplicatos palpebrarum pilos euultos renasci prohibet. Cæterùm herba in cibo sumpta, copiosam bilem per vrinas trahit.

De Loto satíua. CAP. CXI.

LOTVS satíua, quam aliqui Trifolium vocant, nascitur in hortis. Expressus ea succus addito melle, argema, nubeculas, albugines cæteráque vitia caliginem oculis offundentia discutit.

De Loto syluestri. CAP. CXII.

Syluestris lotus, quam alij Libyon appellant, plurima in Libya gignitur, caule bicubitali aut etiam maiore, alis multis: foliis loti trifolix pratensis: semine fœnigræci, at minore multò, gustu medicato. Vim calfaciendi & leniter astringendi obrinet. Tollit è facie næuos, itémque maculas à Solis ardore contractas, si cum melle perungatur. At trita per sese aut cum malux semine, &

ex vino aut passo bibita, doloribus vesicæ succurrit.

De Cytiso. CAP. CXIII.

CYTISVS, frutex est albus in totum, vti crhamnus, ramos spargens cubitales ac etiamnum maiores, in quibus folia fœnigræci, aut loti trifoliâ, nisi quod minora sunt, dorsoque medio prominentiore. Ea digitis trita erucam olent, gustatâque cicer viride sapiunt. Folia vim habent refrigeratorem: œdemata inter initia discutiunt, si cum pane trita illinantur. Eorum quoque decoctum urinam potu ciet. Cæterum nonnulli, quod apes alliciat, eâ propter aluearia serunt.

De Loto Ægyptia. CAP. CXIII.

LOTVS quæ in Ægypti campis flumine inundatis prouenit, caule est [Ægyptiâ] fabæ simili: flore paruo, candido, liliaceo simili, quem tradunt ad ortum Solis aperiri & expandi, eodem occidente comprimi occludique: hocque amplius, caput ipsum vespera mergi aquilque condi, rursûmque ad exortum Solis emergere extra aquam. Refert verò caput calycem papaueris maximum. In eo grana sunt ceu milij, quæ Ægyptij siccant & in panes cogunt. Radicem Lotus hæc habet mali cotonei similitudine, quæ & ipsa cruda coctâque manditur: cocta sanè, qualitate vitello oui respondet.

De

LIBER . IIII.

459

De Myrsophyllo, seu millefolio.

CAP. CXV.

MYRSOPHYLLON, cauliculo est singulari, tenero, unicaque nixo radice: foliis circa caulem laeibus, foeniculi similibus, iisque plurimis, unde & nomen accepit. Est vero caulis quadantenus cauus, coloribus variis distinctus, & quasi studio atque artificio limatus & explitus. Nascitur in palustribus. Vulnere recentia ab inflammatione vindicat, seu viride seu etiam siccum ex aëto oblinatur: præcipitatis quoque ex alto cum aqua & sale potui datur.

De Myrrhida. CAP. CXVI.

MYRRHIS, quam alij myrrham nominant, similis est cicute caule foliisque. radicem vero habet oblongam, teneram, rotundam, odoratam, cibo non insuauem. Hæc pota in vino, phalangiorum moribus auxiliatur. Ciet vero menstrua, & foeminarum purgationes à puerperio trahit. Eadem decocta & in sorbitione data, phthificis subuenit. Tradunt & nonnulli, eandem bis die terve potam ex vino in pestilenti constitutione ita salutarem esse, ut arceat morbi contagia.

De Myagro. CAP. CXVII.

MYAGROS, quam aliqui melampyron vocant, herba est è cremiorum genere,
bicubi-

bicubitalis, foliis rubiæ similibus, pallidist
semen verò gerit fœnogræco simile, pingue:
quo quidem torrefacto & tulo virgas obli-
nunt, usque lucernarum vice vtuntur. Cate-
rùm hoc pingui corporis scabritias expoliri
læuigarique constat.

De OEnagra. CAP. CXVIII.

OENAGRA huc œnothera aut œnuris,
frutex est arboris specie, prægrandis,
folio amygdalaceo, sed latiore, liliaceo non
dissimili: floribus roseis, magnis: radice can-
dida, longa: cùm siccata est, vinum olente.
Nascitur in montanis. Radicis dilutum feris
animantibus in potu datum, vim hanc ha-
bet, vt eas ex feritate ad mansuetudinem
trahat. Quin & illitu eadem radix efferan-
tia sese vlcera mitigat.

De Cirso. CAP. CXIX.

CIRSIUM caule est tenero, duùm fermè
cubitorum, triangulari, ab imo foliis
rosæ pusillis circumdato, quæ quidem angu-
los habent ex interuallis spinolos, sed mol-
les: foliis buglosso similibus, modicè hirsu-
tis, longioribus, subtandidis & per extremi-
tates aculeatis. Est autem pars summa caulis
rotunda & hirsuta, illique insident capitula
in summo purpurea, quæ in pappos seu lan-
nugines soluuntur. Huius radicem memo-
riæ prodidit Andreas laboranti loco adalli-
gatam, dolores varicum sedare.

De Aſtere Attico. CAP. CXX.

ASTER Atticus, [qui ab aliquibus Bubonium appellatur] virgultum est lignosum, florem habens in cacumine purpureum aut luteum, per ambitum anthemidis capituli modo diuisum, foliis stellæ modo radiatis. Quæ verò caulem circundant folia, oblonga sunt ac hirsuta. Exastuanti stomacho, oculorum & inguinum inflammationibus, sedique præciduæ illitu auxiliatur. Aiunt & id quod in flore purpurascit ex aqua potum, angina laborantibus puerisque comitialibus opitulari. Prodest verò flos recens ac etiamdum humidus, inguinum inflammationi adhibitus. Si verò aridus sinistra laborantis manu decerpatur, & inguini adalligeretur, dolore liberat.

De Isopyro. CAP. CXXI.

ISOPYRON vocant aliqui Phasiolum, quoniam ad phasioli similitudinem in summo folio pampinum seu clauiculam gerat. Capitula sunt in summo caule tenuia, minorum feminum plena, melanthij saporem imitantium. At folium est aniso simile. Semen contra tussim cæteraque pectoris vitia cum aqua mulsa bibitur. Sanguinem quoque excreantibus & hepaticis vitale.

De Viola nigra, seu purpurea.

CAP. CXXII.

VIOLE folium habet hederaceo minus; tenuius atque nigrius: alioqui haud ita dissimile. Cauliculus à radice medius prodit, in quo strobilus per quàm suauiter olens, purpureus. Locis nascitur opacis & asperis. Refrigerandi naturam habet: proindeque folia per se & cum polenta imposita, stomacho ardenti, oculorum inflammationibus procurrentique sedi auxiliantur. Aiunt & id quod in flore purpureum est in aqua potum, angina laborantibus puerisque comitialibus opitulari.

De Cacalia. CAP. CXXIII.

CACALIA siue Leontice, folia profert candida, praegrandaque: è quorum medio caulis emicat rectus, albus, flores ferens bryoniae similem. Nascitur in montibus. Huius radix in vino macerata centaurea, & delineta commanducatave per se, tussi & arteria scabritiei medetur. Grana verò quae post excussum florem subnascuntur trita & cerato excepta illitaque, extendunt cutem in facie, eamque à rugis vindicant.

De Buxio. CAP. CXXIII.

BVNIUM caulem edit quadrangulum, procerum, digiti crassitudine: folia verò apio

apio similia, verum tenuiora multo, & coriandrinis proxima: florem anethi: semen odoratum, hyoscyami semine minus. Cretid vrinas, exalfacit & secundas euocat: lien, renibus ac vesicæ vtile. Caterum seminis tam humidi quam sicci, itemque succi ab eo vnâ cum radicibus caulibus ac foliis expressi vsus est ex aqua multa.

De Pseudobunio. CAP. CXXV.

Pseudobunium palmi altitudine fructicat in Creta, folia ramulosque bunij ferens, acris gustu. Quaterni eius ramuli ex aqua bibiti, tormina, stranguriam laterisque dolores sanant: discutiunt & strumas, si cum sale & vino repentes imponantur.

De Chamæcisso, seu hederâ humi repente.

CAP. CXXVI.

CHAMÆCISSE S foliis est hederâ, at longioribus tenuioribusque, numerosis ramulis ab radice quinque senisve, dodrantalibus, foliosis: floribus leucis seu violæ albâ, minoribus tamen & gustu admodum amaris: radice tenui, candida, inutili: nascitur in cultis. Folia vtiliter bibunt ischiadici tribus obolis in aqua cyathis tribus, quadragenis quinquagenisve diebus. Eodem potammodo senis aut septenis diebus, regium morbum emendant & expurgant.

De Chamæpeuce. CAP. CXXVII.

CHAMÆPEUCE lumborum doloribus propitia est, si trita ex aqua bibatur. Est autem herba tota viridis herbaceæ coloris, foliis ramulisque incuruis, floribus rofaccis.

De Buglossò. CAP. CXXVIII.

BUGLOSSVM verbasco simile est, folio Bin terra sparso, verum aspero, nigriore minoræque, bubulæ linguæ simili: quod vino inditum, animi voluptates augere hilaritatemque afferre creditur.

De Cynoglossò. CAP. CXXIX.

CYNOGLOSSON folia latifoliæ plantaginis habet, at angustiora & minora, lanuginosa. Caule vacat, humisque sternitur. Prouenit in sabuletis. Folia cum suillo adipe veteri trita, canum moribus, alopeciiis ambustisque medentur. Ipsius verò herbæ decoctum ex vino porum, aluum emollit.

De Phyteumate. CAP. CXXX.

PHYTEVMA folia habet radicula, sed minora: semen copiosum, perforatum: radicem paruam, tenuem, per summa terræ nitentem: quam ad amatoria conuenire nonnulli prodiderunt.

De

De Leontopodio. CAP. CXXXI.

LEONTOPODION duorum digitorum herbula est, foliola habens arcta, robusta, quaternum ferè aut etiam ternum digitorum longitudine, hirsuta, quæque radiei proxima sunt lanatiora & subalbida: capitula in summis caulibus quasi perforata, in quibus flores nigri. Semen verò vsque adeò spissa lanugine obuolutum est, vt agrè deprehendi possit. Radix subiacet parua: quam etiam tradunt amuleti ratione alligatam ad amatoria prodesse, tuberculâque discutere.

De Hippoglosso. CAP. CXXXII.

HIPPOGLOSSON pusillus est frutex, folia habens tenuis sylvestris myrti figura, comamque spinosam, & in summo ceu ligulas secundum folia exeuntes. Coma caput dolentibus amuletum vtile creditur. Malagmatis radix expressusque succus admiscetur.

De Antirrhino. CAP. CXXXIII.

ANTIRRHINON siue anarrhinon, aliqui etiam lychnida sylvestrem vocauerunt. Herba est caule foliisque anagallidi similis: floribus leucis, minoribus tamen, purpureis: idè etiam sylvestris lychnis nominata est. Fructum verò gerit vituli narium similem, aspectu rufum. Traditur hæc amuleti instar adalligata, malis medicamentis

Gg. j.

veneficiisq; aduersari, iisq; gratiam conciliare, qui ea cum oleo liliacco cyprinové peruncti fuerint.

De Catanance. CAP. CXXXIIII.

EX Catanances generibus vna folia habet longa ceu coronopi, radicem iunci modo prætenuem: capitula sena septenave, in quibus semen eruo simile. Arescens in terram curuatur, & se contrahit ad speciem vnguium milui exanimati. Altera mali parua magnitudinem explet, radice interim exigua oliuae magnitudine, foliis quoque oleae figura & colore, mollibus, diuisis ac per terram stratis: semine in virgulis minuto, multis foraminibus pertuso, ciceris figura, puniceo. Vtranque narrant nonnulli in amatoria expeti, Thessalisque mulieribus esse in usu.

De Tripolio. CAP. CXXXV.

TRIPOLIUM in maritimis nascitur, vbi allidit vnda, vicissimque retrò commear: sed neque in mari, neque in sicco. Folia habet isatis, attamen crassiora: caulem palmarem & superna parte diuisum. Eius flos ter die colorem mutare perhibetur: ita vt manè candidus, meridie purpureus, vespere puniceus aspiciatur. Radix est alba, odorata, calidi gustus: quæ drachmis duabus in vino pota, aquas vnamque per aluum extrahit.

hit. Conciditur & in medicamenta quæ Alexipharmaca vocant.

De Adianto. CAP. CXXXVI.

ADIANTVM, aliis polytrichon, pūfilla gerit folia, coriandri similia, in extremo incisuris diuisa: virgulas verò è quibus ea prodeunt nigro colore nitentes, prætenues & palmum altas: at neque thyrsum, neque florem, neque semen profert: radix est superuacua. Herba decoctam epotum, suspensioſis & alioqui agrè spiritum ducentibus, felle suffulis, spleneticis & vrinæ difficultate laborantibus auxiliatur. Calculos quoque frangit, aluum sistit, & venenatorum morſibus resistit: contra stomachi fluxiones in vino bibitur: menstrua ciet, & que à puerperio purgamenta relinquuntur: sed & sanguinis reiectionem inhibet. Contra venenatorum morſus herba cruda illinitur: alopecias eadem densat, strumâsque dissipat. Ex lixiuio, furfures & manantia capitis vlcera detergendo exterit. Cum ladano autem ac myrtino & fusino, aut etiam œsypo ac vino, defluentes capillos cohibet atque confirmat: sed & affricum eius decoctum cum lixiuio & vino, idem præstat. Facit & gallinaceos & coturnices pugnaciores, in cibum eorum additum:

Gg ij.

circa ouilia quoque, pecorum vtilitatis gratia, plantatur. Carterum vmbrosis & palustribus locis & in parietibus aspergine humentibus, circaque fontes prouenit.

De Trichomane. CAP. CXXXVII.

TRICHOMANES, quod & nonnulli adiantum appellant, locis iisdem nascitur, filici simile, at longè exilius; foliis tenuibus, ordine vtrinque dispositis, lenticulæ similibus, aduersis inter se, in virgulis itidem tenuibus, splendentibus, nigricantibus, iisque acerbis. Eadem quæ & modò dictum adiantum præstare posse creditur.

De Xanthio. CAP. CXXXVIII.

XANTHIUM, alij phasganon, alij antithesion, alij chascanon, alij chceradolethron, [quasi strumarum perniciem] aliqui & aparinen vocant. Nascitur læto & pingui solo, itèmq; in paludibus exiccatis, caule cubitali, pingui, anguloso, & prodeuntibus ex eo alis compluribus: folia verò habet arriplicis, incisuras habentia, nasturtium odore imitantia: fructum teretem, grandis oliuæ instar, & platani pilularum modo spinosum, qui quidem contactu vestibus adhaerescit. Is antè collectus quàm perfectè siccescat, deinde tusus & fictili vase reconditus, flauos facit capillos: siquidem, cum visus exigit, eius sextarij semissem aqua tepida

repida diluas, moxque eo caput nitro antè
perfrictum illinas. Sunt & qui in vino tun-
dant, itaque assuerent. Caterùm fructus
commodè quoque œdematis imponitur.

De Ægilope, siue festuca.

CAP. CXXXIX.

AEGILOPS, herbula est folia tritici ha-
bens, sed molliora, & in summo capite
femina suis inclusa folliculis bina ternave
rubra, è quibus aristæ veluti capillaceæ ex-
eunt. Herba cum farina imposita, sanat ægi-
lopas, duritiâsq; discutit. Ad eadem succus
cum farina permixtus siccatusq; reconditur.

De Bromo. CAP. CXL.

BROMVS, herba est Ægilopi similis, exie-
catoriam vim habens. Quamobrem si
cum radicibus in aqua decoquatur ad ter-
tias, iurique colato per modus mellis admi-
sceatur, rursumque discoquatur dum mellis
crassitudo fiat, medicamentum parabitur;
quo quidem imbutum linteum & naribus
etiam per se inditum, ad graueolentia na-
rium vlcera erit efficax. Sunt qui tritam a-
loën addant, eodémque modo vtantur. Cæ-
terùm cum rosis siccis in vino decocta, gra-
uem oris halitum emendat.

De Glauce. CAP. CXLI.

GLAVX foliis cytiso aut lenticulæ simi-
lis est, quæ quidem supernè videntur.

Gg. iij.

auerſaque candidiora ſpectantur: ramulos
verò ſpargit à terra quinos ſenòlve, tenues,
à radice dodrantaſes: flores autem viola al-
ba, purpùrei exeunt, attamen minores. Na-
ſcitur iuxta mare. Ipla decocta cum hordea-
cea farina, ſale & oleo, in ſorbitione lactis v-
bertatem intermiſſam reſtituit.

De Polygala. CAP. CXLII.

POLYGALA, frutex breuis eſt, palam al-
titudinem petens, foliis lenticula, gèſtu
ſubacerbo. Potus is, lactis in eodem abundan-
tiam facere creditur.

De Oſyride. CAP. CXLIII.

OSYRIS, herba eſt furculacea, colore ni-
gro, tenuibus virgis, fractūque contu-
macibus: in quibus foliola terna, interdum
& quaterna, quina, ſenave, ceu lini, nigra ini-
tio, deinde colore mutato rubeſcentia. De-
coctum eius potum iuuat arquatos.

De Smilace aſpera. CAP. CXLIIII.

SMILAX aſpera folia habet periclymen-
ſarmenta multa, tenuia, paliuri aut rubi
modo ſpinola: & ſeſe arboribus circumuol-
uit, per eas ſuſum deorſumque repens. Fru-
ctum verò profert racematum, ceu exilem
labruſcæ racemulum, qui quidem ubi matu-
ruit, colore eſt rubro, guſtūque leniter
quodammodo mordet: radice denique eſt
dura craſſaque. Naſcitur locis paluſtribus &
aſperis.

asperis. Folia fructusque contra venena efficacis antidoti vim habent, siue ante, siue postea bibantur. *Quin* & memoriae proditum est, siquid ex his infanti recens nato tritum propinetur, nulla ei postea venena nocitura. Inciditur & ad alexipharmaca, id est, ad ea medicamenta quibus venena arcentur.

De Smilace lauis. CAP. CXLV.

Smilax lauis folia habet hederacea, sed molliora, lauiora tenuioraque, itemque flagella æque ac prior, ac nullis spinis horrida: quibus tamen haud secus ac illa arbores scandit, iis sese circumuoluens: semen verè gerit ceu lupini, nigrum, exiguum, supra quod flores perpetuò visuntur candidi, vndique numerosi & orbiculati. Ex hac potro smilace per æstatem topiarij operis umbacula factitantur: at folia per autumnum amittit. Cæterùm semen cum dorycenio potum ternis singulorum obolis, vt somnia tum varia, tum etiam tumultuosa videantur, efficere perhibetur.

De Russo, seu Myrto syluestri.

CAP. CXLVI.

MYRTVS syluestris seu oxymyr sine, folium fert myrti, sed latius, ad formam lanceæ mucronatum: fructum rotundum, medio folio inhaerentem, qui per maturitatem rubet, nucleumque ossis instar durum.

G. iij.

complectitur. Ramuli ab vna eadēque radice numerosi exeunt, vitilium modo lenti, fractu contumaces, cubitales, foliosi: radix graminis similis, gustanti acerba & subamara. In asperis & præruptis locis enascitur. Folia & baccæ in vino potæ, vrinas cient, menses pellunt, & calculos vesicæ frangunt. Morbo quoque regio, vrinæ stillicidio & capitis dolori medentur. Sed & radice decoctum in vino potum, eosdem illos præbet effectus. Porro & cauliculi pullulare incipientes, asparagorum vice ac olerum modo in cibo sumuntur: sunt autem amari, vrinæque cient.

De Lauro Alexandrina.

CAP. CXLVII.

LAVRVS Alexandrina, quam aliqui Idæam, aliqui danaën, alij hypoglotion, alij zalæam, alij denique stephanen vocant, foliis est myrti sylvestris, maioribus tamen, mollioribus & candidioribus: fructu in mediis foliis rubro, ciceris magnitudine. Ramos vtrò per terram spargit dodrantes, interdum etiam maiores: radice myrti sylvestris simili, at maiore, odorata, mollioreque. Nascitur in montosis. Radix drachmarum sex pondere in vino dulci pota, difficulter parientibus vrinæq; stillicidio laborantibus auxiliatur. Sed & sanguinem etiam extrahit.

De

De Daphnoide. CAP. CXLVIII.

DAPHNOIDES aliqui euperalon, alij chamædaphnen, alij peplion vocant: exiguus frutex est, cubitalis, ramis multis à medio sursum versus lori modo flexilibus & obsequiosis, iisque foliosis. Ramulos vestiens cortex supramodùm viscosus est: at folia sunt lauri, verùm molliora, validiora, fractūque contumacia, quorum gustatu os faucēsque mordentur & accenduntur: flores candidi: fructus, cùm ematuruit, niger: radix supervacua. Nascitur in montosis. Folium seu aridum, seu etiam recens, potu pituitosa per aluum deicit: vomitus quoque ac menses ciet: quin & commanducatum, pituitam à capite extrahit: sternutamenta etiamnum mouet. Cæterùm & quindenz ipsius bacca potu, purgant.

De Chamedaphne. CAP. CXLIX.

CHAMAEDAPHNE, quam & Alexandri-
nam aliqui vocauerunt, virgas promit
singulari ramulo constantes, cubitales, re-
ctas, tenues ac læues. Sed & huic folia sunt
lauri similitudine, at læuiora multò tenuio-
raque ac viridiora: fructus rotundus, rubens,
foliis annexus. Huius folia trita illitaque,
capitis doloribus inflationibusque stoma-
chi succurrunt: eadem bibita cum vino, eos-

mina sedant. At succus cum vino propinatus, menses venalesque ciet: idem quoque subditus in pello præstat.

De Helleboro seu Veratro albo.

CAP. CL.

VERATRUM album folia fert plantaginis aut betæ sylvestris similia, sed breviora, nigriora & dorso rubescentia: caulem palmi altitudine, concavum: qui quidem tunicas quibus conuoluitur abdicat, cum arescere incipit. Radices subiacent numerosæ, tenues ac fibratæ, ab exiguo & oblongo capitulo ceu cepa exeutes, eidemque annexæ. Nasçitur in montosis & asperis. Radices messibus colligendæ. Optimum autem habetur veratrum, quod modicè extentum est, candidum, fragile, carnosum, minimè exaratum aut iuncum referens, aut dum frangitur, pulverem emittens: sed tenuem habens medullam, gustûque non admodum feruens, neque saluam subinde ciens: huiusmodi siquidem strangulat. Primatum tenet Anticyrenum. At Galaticum æquè atq; Cappadocicum, candidius est, iunco simile, maioremq; strangulandi vim habet. Porrò vomitionib; varij coloris humores extrahit: collyriis admiscetur, quæ caliginem oculorû discutiedî vim habent: menses pellit, partûsq; peccat.

necat, appositum: sternutamenta mouet, ac
 moues interficit, cum melle & polenta suba-
 ctum: quin & carnes colliquat & absumit, si
 coquatur vna. Datur & ieiunis per se, item-
 que cum sesamo & prissana aut alicâ cre-
 more, aut cum aqua mulla, aut pulte, aut
 lente aliâve forbitione. Sed & cogitur cum
 pane, atque ita inassatur. Apparatus verò in-
 superque victus ratio vtentibus accommo-
 data diligenter ab iis tradita est, qui ex pro-
 fesso de ipsius dosi scriptitarunt. Sed maxi-
 mè Philonidæ Siculo Ennæo assentimur.
 Longum enim foret, in hac quam præcipuè
 instituimus materiae Medicæ tractatione,
 victus rationem ad medendum necessariam
 simul & semel exponere. Sunt tamen non-
 nulli qui dent ipsum cum larga forbitione,
 aut copioso cremore: vel etiam exhibito
 parciore cibo post illicò veratrum offerant:
 ac iis præsertim quibus strangulationis sus-
 spicio imminet, aut corporis imbecillitas a-
 det. Illo enim modo sumentibus purgatio
 periculo vacat, quòd non intempestiuè in-
 stitue citius medicamentum corporibus ac-
 cedat. Caterùm & sedi subditæ ex eo balani,
 cum aceto vomitiones concitant.

De Helleboro seu Veratro nigro.

CAP. CLI.

Helleborum seu veratrum nigrum aliq̄

Melampodium, alij ectomon, alij polyrrhizon vocant. Melampodion verò appellatur, quoniam caprarū pastor nomine Melampus furētes Præti filias eo primus purgasse & sanasse creditur. Folia eiviridia, platani similia, sed minora, folijs spodylij proxima, pluribus diuisuris scissa, nigriora & subaspera: caulis breuis: flores candidi, purpurascens, figura racemosi: semen intus caici, quod & Anticyræi sesamoides vocant, & in purgationes adhibent. Radices subsunt tenues, nigrae, velut è capitulo quodam cepæ simili dependentes, quarum etiam vsus est. In asperis, editioribus sitientibusque locis nascitur. Optimum quod ex locis eiusmodi petitur, quale quod ex Anticyra: nigrum enim inibi probatissimum gignitur. Eligi debet carnosum, plenum, cui tenuis medulla sit, acere denique gustu feruensque. Huiusmodi est quod in Helicone, Parnasso & Ætolia nascitur: attamen Heliconium præcellit. Veratrum nigrum purgat per inferna, trahitque pituitam & bilem, datum per se, aut cum scammonia & sale, drachma vna seu obolis tribus. Decoquitur & cum lente, ac iusculis quæ purgationis causa sumptitantur. Prodest verò in comitialibus articulariisque morbis, itémque melancholicis, insanientibus & paralyticis. Subditum, menses trahit

&c

& partus necat: fistulas inditum ac tertia die exemptum purgat. Similiter in auditu difficili immittitur in aurem, ibique ad biduum triduūve finitur. Scabiem quoque sanat, cum thure aut cera & pice ac cedrino oleo perunctum. Vitiligini verò, impetigini ac lepris ex aceto impositum per se medetur. Dentium dolorem coctum cum aceto colutione mitigat. Septicis etiamnum medicamentis admiscetur. Quin & hydropicorum ventri cum farina hordeacea & vino vitiliter imponitur. Porro autem confitum proximè vitium radices, vino inde expresso vim purgandi conciliat. Sed & co domos aspergunt, purgandi expiandisque vim illi tribuentes. Quamobrem & qui ipsum effodiunt, stantes Apollinem & Æsculapium precantur, obseruântque aquilæ volatus: eam enim alitem tradunt non citra periculum aduolare, atque etiam ei mortem inferre, quem veratrum effodientem conspexerit. Celeriter quoque effodiatur oportet, quoniam halitu auræve sua caput aggrauat: quapropter ad id præcauendum, effolluri alia præsumunt, vinumque subinde sorbent: ita siquidem ab afflatu securiores noxæque minùs opportuni redduntur. Cæterùm veratrum hoc, candidi modo, etiam emedulatur.

De Sesamoide magno. CAP. CLII.

SESAMOIDES magnum in Anticyra ellebōrum vocant, quoniam in purgationibus candido veratro misceatur. Similis est herba senecioni aut rutæ: foliis longis, flore candido, radice gracili, inefficaci: semine sesamæ, gustu amaro. Granum id per superna pituitam ac bilem purgat, si tritum quantum tribus digitis capitur cum albi veratri fefquiobolo ex aqua mulsa detur.

De Sesamoide paruo. CAP. CLIII.

Sesamoidi paruo cauliculi sunt dodrantales: folia coronopi, ac hirsutiora minoraque: in summis cauliculis capitula flosculorum penè purpureorum, quorum medium albicat: semen in illis sesamæ, amarum, fulvum: radix tenuis. Semen potum diarrhædia acetabulo in aqua mulsa, bilem ac pituitam per inferna purgat. Ex aqua verò impostum, tubercula & œdemata discutit. Nascitur in alperis.

De Cucumere syluestri. CAP. CLIIII.

CUCUMIS agrestis à satiuo fructu solo distat, quem longè minorem parit, oblongis glandibus similem: folia sarmentaque satiuu refert: radix est candida, magna. Nascitur in ruderibus & sabuletis, frutice in rotum amaro. Instillatus foliorum succus, aurium doloribus confert. Radix autem illita

illita cum polenta, vetus quoduis cedema discutit: imposita cum resina terebinthina, tubercula rumpit: cocta ex aceto illitaque, podagras discutit: sed & eius decoctum ischiadicis infunditur, & in dentium dolore colluitur. Eadem arida tritaque, vitiligines, lepras & impetigines absterget: cicatrices nigras emendat, & maculas faciei repurgat. Quin & radiceis succus sesquiboli pondere cum minimùm, itemque cortex acetabuli quarta parte, bilem ac pituitam purgant, maximèque in hydropicis, idque citra ullam stomachi iniuriam. Radicis selibra in vini præsertim Libyci sextariis duobus conteritur: danturque ex eo ieiunis terni cyathi tertio quoque die, dum tumor plurimùm subsederit.

De Elaterio. CAP. CLV.

È fructu cucumerum [agrestium] medicamentum fit, quod Elaterium vocatur, ad hunc modum. Cucumeres eligito, qui simulatque tanguntur quasi resiliendo succum intra se contentum eiaculentur: eosque deceptos nocte vna seruato. Postero die imposito supra craterem rariore cribro, insuperque resupinato ita cultello vt aciem sursum versus habeat, prehensos vtraque manu cucumeres singulatim diuidito, humorè que in vas subiectum per cribrum exprimito:

simulq; carnosam cucumerum partem quæ
cribro hæsit, quò & ipsa transmittatur, eli-
dito. Expressum succum in vicinam peluim
transfundito. Aceruata autem super cribro
seginum frustula vbi aqua dulci perfuderis,
itidémque expresseris, tandem ablicito.
Exceptum verò pelui succum agitato ac
permisceto: móxque opertum linteo Soli
exponito. Ac vbi coierit, supernatantem a-
quam omnem, cum eo quod in summo ceu
spuma concretum est, effundito: illudque i-
dentidem facito, dum aqua superstabit.
Hanc [si qua reliqua fuerit] posteaquàm
guttatim diligentérque excluderis, sedimen-
tum ipsum mortario inditum conterito, &
in pastillos cogito. Sunt qui ad coërcendam
hauriendamque protinùs humoris abun-
dantiam cribratos cineres humi sternunt,
ac in eorum medio excavata foueola tripli-
catum linteolum obtendunt, cui elaterium
cum humiditate sua infundunt, illaque [hoc
artificio] exhausta, tandem resiccatum i-
psum in pila, vti dictum est, conterunt. Alij
pro dulci aqua marinam affundentes, ita e-
luunt. Alij in postrema lotura mulsam af-
fundunt. Elaterium porrò optimum creditur,
quod cum candore modicè humectum
est, minimè ponderosum, læue, gustu ama-
rissimum, quòdque lucernæ admotum, facile
accen-

accenditur. At quod porraceum est, scabrum & ad aspectum turbidum ac erui cinerisque plenum, graue & vitiosum est. Nec desunt qui cucumeris succo amyllum immisceant, ut candorem & leuitatem cimentantur. A bimatu ad decennium purgationibus accommodatum est. Integra dosis eius est, obolus: minima, semiobolus: pueris, ærcola duo: nam copiosius haustum, periculum adfert. Bilem ac pituitam per inferna pariter & superna trahit. Atque qui agrè spirant, eo medicamenti genere feliciter vtiliterque purgantur. Quòd si in animo est per aluum purgare, adiecto salis duplo & sinapis tantillo, quantum scilicet ad colorandum satis sit, ex aqua catapotia erui magnitudine formato: quæ posteaquam exhibueris, aquæ tepidæ cyathum vnum exorbendum dato. Si vomitum concitare volueris, elaterium aqua diluito, intinctaque penna subiectas linguæ partes quam penitissimè oblinito. At si æger ad vomitum difficilis fuerit, vel oleo, vel irino vnguento diluito somnum interim inhibeto. Porrò his qui effusè ac præter modum purgantur, vinum oleo mistum frequenter propinari oportet. Etenim superuenientibus vomitionibus restituuntur. Quibus verò crebriores vomitus sisti par est, aqua frigida, polenta, posca, poma &

Hh. j.

quæcunque stomachū densando roborant
offrenda sunt. Menles quoque eiet, partū-
que necat elaterium in pello subditum. Cum
lacte verò naribus infusum, & regium mor-
bum depellit, & diuturnos capitis dolores
summouet. In anginis autem efficaciter illi-
nitur ex oleo veteri, melle, aut felle taurino.
[Satiui cucumeris radix contrita & drach-
ma pondere in hydromelite pota, vomitus
mouet. Quod si cui à cœna placidè ac citra
molestiam vomere liberit, oboli duo satis
fuerint.]

De Staphide agria, sine herba pediculari.

CAP. CLVI.

STAPHIS agria folia quidem habet la-
beulca modo diuisa, & cauliculos rectos,
molles, nigrosque: florem verò fert glatti,
semen in folliculis viridibus ceu ciceris,
triangulum, scabrum, ex nigro subfulue-
scens, intus album, gustu acre. Huius grana
decem aut quindecim si trita in aqua mulla
dentur, crassos humores vomitu purgabunt:
sed qui hauserint, deambulare debent. Vis-
dendum nihilominus vt iis frequenter aqua
mulla potui detur: alioqui in strangulatio-
nis periculum deducuntur, faucesque adu-
runtur. Herba autem ipsa trita per se, vel ad-
mixta sandaracha ex oleo illita, phthiriasi
prodest: atemq; pruritus & psoris: plurimam
pituitam

pituitam commandata trahit: & in aceto decocta, dentium doloribus ore colluto subuenit, gingivarumque fluxiones, quas Græci rheumatismos vocant, reprimat, & feruida oris vlcuscula cum melle sanat. Denique malagmatis etiam vrendi, vti præcitis immiscetur.

De Thapsia.

CAP. CLVII.

THAPSIA ex eo nomen accepit, quod in Thapio eiusdem nominis insula primum inuenta fuerit. Tota vero natura ferula similis est, at tamen graciliore caule, & foliis fœniculo proximis, umbellis in singulorum surculorum cacumine anethi similibus: flore in us luteo: semine quadantenus lato, quale ferula, sed aliquantò minore: radice intus candida, foris nigra, magna, crasso vestita cortice, eademque acri, cuius liquor excipitur in hunc modum: Effossa in ambitu serobe inciditur radicis cortex: aut incauatur ipsa radix, ita tamen vt excavatio sensim a latiore orbe in acutum desinat: mox cooperitur, quò purior liquor confluat: postero autem die congestum eum tolli par est. Eliciendi quoque succi ratio hæc est: Radix contunditur, ac succus per quallum instrumento ad id comparato exprimitur, qui quidem sicili crasso inditus, in sole cogitur siccaturque. Sit & qui foliis

Ih. ij.

simul cum radice tussis succum exprimant, sed inualidior is est. Hoc vero indicia discernitur qui è sola radice manauit, quod viroso magis est odore, humidusque permanet: at è foliis extractus, exiccatur ac teredinum iniuriam sentit. Porro qui liquorem colligit, minimè obuersum vento stare oportet: ac potius tempestatem deligere à ventis silentem, quàm nulla aspiret aura. Aërio qui propter halitus acrimoniam vehementer intumescit facies, nudasque corporis partes pustulæ inuadunt. Idcirco etiam non nisi c. ato quopiam astringente liquido prius inunctis nudis partibus, eò accedendum. Purgandi vim habent cortex radicis & succus, itémque liquor, si in aqua mulsa bibantur: supernè enim æquè ac infernè bilem extrahunt. Radicis modus, quaterni oboli cum ternis seminis anethi drachmis: expressi verò succi, terni oboli: at liquoris, obolus vnus: copiosior dosis salutem in discrimen adducit. Conuenit autem huiusmodi purgatio suspiriosis, & in diuturnis laterum doloribus, atque difficilibus excretionibus: his verò qui agrè vomunt in cibariis opsoniue datur. Tam radix quàm liquor omnium maxime quæ pares cum eis vires sortita sunt, metasyncritica vi pollent, sive quid ex alio euocare, siue summæ cutis

meat. is

meatus relaxando corporis habitum mutari expedit. Quamobrem succus perunctione, aut radix recens affrictu, alopecias explet. Radix succulve cum aquis thuris ac cera portionibus, sugillat aliuentiaque emendat: sed non plus binis horis dimittatur, ac locus deinde aqua maris calida foueatur. Tollit & maculas a Solis ardore contractas, illitus ex melle succus, ac lepras remouet: id & tubercula rumpit, cum sulphure perunctus. In diuturnis quoque lateris, pulmonis, pedum, articulorumque vitis utiliter illinitur. Ceterum valet & ad integendam colic glandem, si modò alia ex causa quam circuncisione nudata fuerit. Tumorem enim excitat, qui & foribus & pinguibus adhibitis emollitus, præputij iacturam refarcit.

De Spartio. CAP. CLVIII.

SPARTIVM frutex est longas proferens virgas, sine foliis, firmas, fractu contumaces, quæ in alligandis vitibus vinculi vsum præstant: siliquas ceu phaseli, in quibus extilia semina, lenticula similia, florem leucouj, duteum. Huius semina & flores, purgant per superna vehementer helleboto modo & citra periculum, si quinis obolis ex aqua multa bibantur. Semen vero deiectionem quoque mouet. Quia & ramuli in aqua macerati, mox tusi, succum dant ischiadicis &

Fl. ij.

angina laborantibus vitalem, si cyathi vnus
modum ieiunii biberint. Quidam eoldem il-
los ramulos muria aut aqua marina macera-
re malunt, extractumque succum clystere
infundunt ischiadicis. Extrahit verb crucen-
ta, quaeque ramenta strigentave reprae-
sentant.

De Silybo. CAP. CLIX.

SILYBUM spina est lata, folijs chamae-
leonti albo similis: quae adhuc nouella,
cum oleo & sale cocta, citur. Stillans est rariore
liquor drachma pondere potus ex aqua
mulla, vomitiones ciet.

De Glande vnguentaria. CAP. CLX.

GLANS vnguentaria fructus est arboris
myricae similis, magnitudine adellanae
nucis: cuius nucleus amygdalarum amara-
rum more rarius pressusque liquorem red-
dit, quo in pretiosa vnguentis pro oleo ut-
untur. Nasctur in Aethiopia, Aegypto, Ara-
bia & Petra oppido secus Iudaeam. Praefertur
recons, plena, candida, quaeque facile cortice
spoliatur. Ea trita & ex posca drachmae pon-
dere pota, venenabsumit. Quin & eidem
vinceti cum lolij farina, itemque podagricis
cum aqua mulla imponitur. Cum aceto co-
cta, pleuram & lepram exterit: cum nigro, vi-
tiliginis & cicatrices nigras emendat: &
cum lotio, lentiginis & varos, maculas à

Solis

Solis ardore contractas & papulas in facie tollit. Vomitiones autem mouet aluūque soluit, cum hydromelite: sed valde stomacho aduersatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu subducit: at cortex eius, magis astringit. Ceterum quod ex caetula expressaque reliquum est, quasi recrementum seu magma, sine gmatibus immiscetur, quæ ad scabritias & pruriginas accommodantur.

De Narcisso, dicitur CAR. CLXI.

NARCISSYM sunt qui, haud secus ac lilium, liriū appellarint. Foliis quidem porrum refert, at tenuia ea sunt, minoraque multò & angustiora: caulis inanis ac sine foliis supra doctantem attollitur: flos in ipsius cacumine albus, intus croceus, & in quibusdam purpureus: radix intus candida, & rotunda, bulboia: semen velut in membrana seu pellicula, nigrum & oblongum. Probabilissimus nascitur in montosis, odore suauis: reliqui porrum imitantur, & herbaceum quendam odorem respiciunt. Radix cocta seu edatur, seu etiam bibatur, vomitoria est: ambustus igni prodest, cum melle trita: praecisos neruos imposta glutinat: luxatis malcolis diurnis que articulorum doloribus trita ex melle illita que subuenit. Vitia cutis à sole contracta, itemque vitiliginem cum vrtice semine & aceto emaculat: cum eruo

Hh. iij.

autem ac melle, vlcerum sordes expurgat,
& abscessus rumpit agrè maturescentes: de-
nique infixæ corpori extrahit, imposita cum
lolij farina & melle.

De Hippophaë. CAP. CLXII.

HIPPOPHAES, quo vestes à fullonibus
interpolantur, in maritimis sabulosis-
que nascitur. Est autem frutex è cremiorum
genere, densus & furculos suos quoquouer-
sus expandens, foliâque habens longâ, olea-
ginis proxima: sed angustiora mollioraque,
inter quæ candicantes spinæ emicant, sicca,
angulosâ, distantes inter se: flores hederæ
corymbis similes, ac veluti racematim sibi
inuicem cohærentes, minores tamen ac
molles, candidos simul & ex parte puniceo
colore rubentes: radicem crassam, mollem,
lactei succi plenam, gustu amaram. Ex hac
perinde ac è thapsia liquor excipitur, qui &
per se & cum erui farina subactus siccatur,
& ad vsum reconditur. Sincerus is, biliosa, a-
quosa pituitosaque detrahit, oboli pondere:
at erui farina exceptus, quaternis obolis ex
aqua mûssa. Sed & frutex cum radicibus sic-
catus tunditur, & cum aquæ mûssæ diuisidia
hemina tritus exhibetur. Cæterum è radici-
bus ac simul etiam herba ipsa succus itidem
hæud secus ac è thapsia exprimitur, cuius in
purgationibus modus est, drachma vna.

De

De Hippophaëto. CAP. CLXIII.

HIPPOPHAËTON, quod aliqui etiam hippophaës appellant, nascitur iisdem locis, quibus & hippophaës; estque spinæ fulloniæ genus. Humi verò sternitur, sine caule ac flore: minutis tantum foliis, iisque spinosis, & capitulis inanibus; radice crassa & molli. Succus foliis, radice & capitulo exprimitur: qui quidem exiccatur, atque datus cui volueris obolis. tribus in aqua mulsa, aquam pituitamque detrahit: priuatim verò orthopnœæ, comitialibus, nervorumque vitis convenit huiscemodi purgatio.

De Ricino. CAP. CLXIII.

CROTONA, hoc est, ricinum seu cici, alij qui sesamum sylvestre, alij seseli Cyprium appellant. Ricini verò nomen accipit à similitudine, quæ est illius semini cum ricino animali. Arbuscula est parvæ ficus altitudine, foliis platani, at maioribus, lævioribus ac nigrioribus: ramis caudicibusque cauis in harundinis modum, semine in vitis asperis, quod decorticatum ricinum animal representat. Ex eo oleum nomine cicinum exprimitur, sibi quidem ineptum ac foedum: sed aliàs lucernis, & emplastris vtile. Grana numero triginta purgata tritaque, potu pituitam bilem aquasque per aluum

extrahunt, ac vomitiones etiam cient. Veruntamen admodum ingrata laboriosaque est eiusmodi purgatio: liquidem valenter stomachum subvertit. Tula vero & imposita eadem; varos & vitia cutis à sole contracta depurgant. At folia cum polentæ polline trita, oculorum œdemata inflammationesque leniunt. Eadem seu per se, seu etiam ex aceto illita, lactis ubertate turgentes mammæ cohibent, & erysipelata restringunt.

De Trihymalæ, seu lactaris herbæ.

CAP. CLXV.

TIRHYMALORVM genera septē: quorum masculus characias, quasi vallaris, ab aliquibus comatus, amygdaloides aut gobius appellatur: alter, qui cœcina existimatur, myrrites, quem & caryitem aut myrrinitem vocant: tertius parahus, quem nonnulli trihymalidem appellant: quartus helioscopius: quintus cyparissias: sextus dendroides, [quasi arborecens]: septimus denique platyphyllos, [quasi lati folius] dicitur. Porro Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, acri lacteoque succo referti: folia sunt circa ramulos oleaginis similia, sed longiora & angustiora: radix crassa lignosaque: in caulium cacuminibus coma iunci similium virgultorum, sub quibus caua quædam pelvibus aut alucolis similia,

ac

ac in iis semen. Nascitur in asperis & montosis. Succus lacteus per altum puitam bidemque trahit, obolis bilis in posca sumptis: at cum aqua mulla, vomitiones etiam mouet. Circa vindemiam succus is congestis ramulis, mox dissectis & in vas inclinatis, excipitur. Aliqui adiecta erui farina pastillos ex eo fingunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in ficos quæ exiccantur terq; quaternasve guttas instillant, vt cum iis inarescant, eiusmodique ficos ad vsum recondunt. Sed & per se tritus in pila, cogitur in pastillos atque reponitur. Porro qui succum colligit, minime obuersum vento stare, aut oculis manus adiuuere oportet: quinimò antequam operi sese accingat, corpus, præsertimque faciem, collam scrotumque adipe aut oleo cum vino perungere. Quoniam verò fauces idem exasperat, catapota quæ ex eo concinnantur, cera aut decocto melle oblini, atque ita dari par est. Caricas verò binas ternasve solvendæ alui gratia sumpsisse satis est. Recens idem succus ex oleo illitos in sole capillos detrahit, renascentisque flauos & exiles efficit, tandemque omnes abolet. Dentium cauis inditus, eorum dolores leuat: sed cera dentes oblinendi, ne fortè præterlapsus is fauces linguamve malè afficiat. Tollit & Alia

myrmecias, pensiles verrucas & quæ thymi
 florem repræsentant, itémque lichenas. Va-
 let idem aduersus pterygia, carbunculos,
 phagedænas, gangrænas atque fistulas. Legi-
 tur semen autumnò, & siccatum sole leuiter
 runditur, tandémque ab aceribus repurga-
 tum loco mundo reponitur. Similiter & fo-
 lia siccata reponuntur: quæ haud secus ac se-
 men lactei succi effectum præbent, dimidio
 acetabulo pota. Sunt qui ipsa inueterant, ad-
 misto etiam cum lacte, lepidio calcôque
 contuso. Sed & radix drachmæ pondere hy-
 dromeliti inspersa potaque, per aluum pur-
 gat. Decocta eadem cum aceto, dentium do-
 loribus auxiliatur, siquidem ea colluantur.

De Tithymalo femina.

Femina, quam myrsiniten aut caryiten
 vocarunt, similis suapte natura daphnoidi:
 foliis myrti, sed maioribus ac firmis, in sum-
 mitate acutis, atque etiam aculeatis. Sar-
 menta mittit ab radice dodrantalia, fru-
 ctumque profert alternis annis nuci simi-
 lem, qui quidem leniter linguam mordet.
 Nascitur & hic in asperis. Succus lacteus, ra-
 dix, semen & folia, consimilem antedicto
 fortiuntur facultatem. Sed ille, ad citandas
 vomitiones hoc ipso efficacior.

De Paralio.

Tertij generis tithymalus Paralios voca-
 tur.

tur, quem aliqui tithymalida aut mecona appellauere. Nascitur in maritimis, ramis palmum altis, erectis, subrubentibus, quinque senisve à radice exeuntibus: circa quos folia serie quadam digesta, eaque parua, quadantenus angusta, oblonga, & lini foliis similia: capite in cacumine orbiculato, in quo semen erui simile, varium, flores albi. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Idem huius qui antedictorum vsus, similiterque reponitur.

De Helioscopio.

Qui Helioscopius dicitur, foliis est portulacæ, attamen tenuioribus rotundioribusque, ramulis ab radice quaternis aut quinque, dodrantedali altitudine, tenuibus ac rubentibus, lactis succi copiosi plenis, capite anethi: semine velut inter folia locato. Comam cum sole circumagat, ideoque Helioscopij nomen accepit. Ceterum in ruderibus potissimum & circa oppida nascitur. Colligiter semen succusque, vt & aliorum: nam & eadem que superioribus vires, non tamen vsquæ adeo valida.

De Cyparissia.

Cyparissias caulem profert dodrantedalem, aut etiam altiorem, subrubrum: ex quo folia pini similitudine pullulant, molliora tamen tenuioraque: atq; in totum nuper nascentem

pinum æmulatur, unde & cognomen traxit. Candido & hic succo refertus est, eique vis eadem, quæ superioribus.

De nascente in petris tithymalo.

Dendroide nominato.

Qui verò in petris nascitur, Dendroides, quasi arborecens, cognominatus, foliolus est in cacumine, densamque spargit comam, succo lacteo prægnans, subruentibus ramis, foliis circum ipsa myrti tenuioris, semine characiæ. Eiusdem est effectus, cuius & antedicti, simili que modo reconditur.

De Platyphyllo seu latifolio.

Platyphyllos, verbalco similis est. Radix, succus & folia, aquas per inferna trahunt. Pisces necat, rulus aquaque dilutus, id quod & ante memorata tithymalorum genera præstant.

De Pityusa. CAP. CLXVI.

PIT Y USA, quam alij clema, alij cram-
bion, alij paralion, alij denique canopi-
con vocant, a cyparissia tithymalo specie
differre existimatur, idèoque etiam in tithy-
mali genere connumeratur. Caulem profert
cubito altiorem, crebris geniculis interse-
ptum, foliolis acutis ac tenuibus circunda-
tum, pini folia imitantibus; flores exiguos,
penè purpureos; semen latum instar lenticu-
læ; radicem candidam, crassam, lacteo succo
refertam.

refertam. Quibusdam in locis frutex hic
prægrandis inuenitur. Purgat per inferna
radix, drachmis duabus data in aqua mulla:
femen vero, drachma vna. At succi farina ex-
cepti cochlearium in catapotio datur: folio-
rum denique modus, drachma tres.

De Lathyride. CAP. CLXVII.

LATHYRIS, quam & aliqui tithymalon
appellant, eamque tithymalorum nu-
mero ascribunt, caulem emittit cubiti alti-
tudine & digiti crassitudine, inanem. Sunt
porro in ipsius cacumine ala, & folia qui-
dem in caule oblonga, amygdalinis proxi-
ma, sed latiora & lauiora: quæ verò in sum-
mis exeunt ramulis, minora conspiciuntur,
aristolochiæ aut hederæ oblonga figura. In
summis autem surculis fructum gerit tripli-
ci loculamento distinctum, rotundum ceu
capparium: in quo tria sunt minuta semina
incurvantibus tuniculis inter se discretis,
eruis maiora, quæque decorticata candida
sunt, & gustu dulcia. Radix tenuis & candi-
da, nullius vsus: totus verò frutex lacteo suc-
co turget, vti tithymalus. Aluum purgant
grana septem, octo, in catapotio sumpta,
vel esitata, & cum caticis palmulifve deuo-
rata: sed aqua frigida postea sorbeat. Tra-
hant autem pituitam, bilem & aquas. Suc-
cus tithymalini modo exceptus, eundem

effectum præbet. Cum gallinaceo etiam aut
oleribus folia decoquuntur in eisdem vsus.

De Peplo. CAP. CLXVIII.

PEPLON, alij sycen, alij papauer spu-
meum appellant: ex guus frutex est, la-
ctei succi plenus, folio paruo ceu rutæ, at la-
riore: vniuersa coma ferè dodrantali, rotun-
da, humi sparsa: semine sub foliis paruo, ro-
tundo, minore quàm candidi papaueris.
Herba multiplicis est vsus, at radicem habet
vnicam, eamque superuacuam, è qua totus
frutex erumpit. Nascitur in hortis ac inter
vites. Colligitur messibus, ac siccat in ymbra,
crebròque versatur. Semen verò tustum
repurgatumque reconditur. Bilis ac pituita
detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis
hemina potio: opsoniis admistum, contur-
bat aluum. Muria quoque conditur, itaque
asseruatur.

De Peplide. CAP. CLXIX.

PEPLIS, quam vocant aliqui syluestrem
portulacam, Hippocrates peplion, in ma-
ritimis maximè nascitur. Frutex verò est ra-
mulus quoquoersum expandens, & candi-
di succi plenus, foliis hortensis portulacæ,
rotundis & infernè rubentibus: semine sub
foliis rotundo, ceu pepli, feruente gustu: ra-
dice tenui, singulari ac superuacua. Colligi,
reponi,

reponi, darique vti peplus, itidemque condi-
ri solet: ac eadem quoque vires habet.

De Chamæsyce. CAP. CLXX.

CHAMÆSYCE, quam aliqui Sycen no-
minant, ramos emittit quaternum di-
gitorum, per terram stratos, teretes, lactei-
fucci plenos: folia lentis figura, peplo simi-
lia, parua, tenuia ac terræ inhaerentia: semen
sub foliis rotundum, ceu pepi: radicem tenuem
ac superuacua: sed neque florem, neque caulem
promit. Rami ex vino triti & in pello appo-
siti, vuluæ dolores sedant: œdemata vero,
pensiles verrucas & myrmecias illiti tollunt.
Elix autem si comedantur, aluum soluunt.
Sed & corundem succus, simili effectu prodest:
prætereaque illitus, aduersus scorpionis
ictum auxiliatur. Valet & contra oculorum
hebetem aciem, itemque caliginem, incipientes
suffusiones, cicatrices ac nubeculas, cum melle
inunctus. Cæterum in petrosis aridisque nascitur.

De Scammonia. CAP. CLXXI.

SCAMMONIA ramos ab vna radice mul-
tos profert, ternum cubitorum, pingues &
quadantenus hirsutos: foliis itidem hirsutis,
helxinæ [cissampeli] aut hederæ similibus,
sed mollioribus ac triangulis: floribus albis,
rotundis, in modum calathorum con-

li. j.

cauis & graecolentibus: radice prælonga, crassitudine brachiali, eandem & grauis odoris, lactei que succi plena, qui quidem legitur hunc in modum: Capite exempto radix ita cultro incauatur, ut excauatio lenim à latiore orbe in acutum delinat, proindeque in id cauum confluit succus, qui conchis demum excipitur. Alij postquam sero bes in terra concamerato sinu effoderunt, iuglandium folia inferunt, in qua radice incisa succus diffundatur, eumque inibi siccatum tandem auferunt. Bonitate præstat qui pellucidus est ac leuis, rarus & colore glutini taurino similis, rimulis fistulive tenuibus atque fungosus, qualis scilicet ex Mysia regione Asia deportatur. Neque vero in probatione animaduertere solum patet, utrum linguae tactu albescat: (hoc enim euenit etiam admisto tithymali succo) sed longè magis antea commemoratis attendendum est: itemque si non vehementer linguam exalfaciât exurative: id quod & misti tithymali argumentum est. Natione autem Syriacus & Iudæicus deferri habentur, graues, densi, erui farina & tithymalo adulterati. Succus drachmæ vnus aut quaternum obolorum pondere haustus ex aqua pura aut mulla, per inferna bilem pituitam que extrahit. Soluendæ alui gratia, binos obolos

cum

cum felama alióve semine sumpsisse sat est.
 Efficacioris etiam purgationis causa dantur
 succi tres oboli, cum veratri nigri duobus &
 aloës drachma vna. Fiume & purgatorij sa-
 les drachmis viginti, succi scammonia in
 senos salis cyathos adicētis. Horum modus,
 proportione vitium: integer quidem, co-
 chlearia tria: medius, duo: minimus, vnum.
 Purgat & radice drachma vna aut altera
 cum iis quæ retulimus. Iphus quoque deco-
 ctum nonnulli ebibunt. Ex eadem decocta
 in aceto contritaque cum hordeacea farina
 cataplasma fit ischiadicis vtile. Succus au-
 tem iulua appositus in lana, partus enecat:
 tubercula quoque discutit, cum melle oleo-
 ve perunctus. Eodem decocto in aceto illita
 elepra auferuntur. Sed & eodem caput con-
 tra diurnum dolorem ex aceto & rosaceo
 irrigatur.

De Chamælea. CAP. CLXXII.
CHAMÆLEA, quam alij pyros achnen-
 sen, acneston, alij coccon Cnidion ap-
 pellant, frutex est & cremiorum genere, ra-
 mis dodrantalibus, foliis olea similitudi-
 nem habentibus, at tenuioribus, densis & a-
 maris, quæ gultata linguam mordent & ar-
 teriam abradunt. Huius folia, per infera
 pituitam bilēque detrahunt, max meque
 si in catapotio allumantur. Vni siquide-
 li. ij.

chamelææ parti duplum absinthij adicitur
 ex hisque aqua aut melle exceptis catapotia
 finguntur: & ea quidem in ventre non li-
 quescunt conficiunturve: sed prout deuora-
 ta fuerint, ita per aluum egeruntur. Cæte-
 rum foliis tritis mellèque exceptis vlcera
 fordida crustosaque purgantur.

De Thymelææ. CAP. CLXXIII.

THYMELÆEA, quam aliqui chame-
 læam, alij pyrosachnen seu cneftron aut
 cneoron vocant, granum Gnidium, quod ip-
 sius semen est, colligitur. Hoc EVboenses
 Ætolum, Syri apolinum, alij linum vocant,
 quoniam frutex suapte natura satui lini si-
 militudinem referat. Virgas edit speciosas,
 numerosas, tenues, ac ferme binum cubito-
 rum altitudine: foliis chamelææ, sed angu-
 stioribus & pinguioribus, quæ inter man-
 dendum quadantenus vilcosa & glutinosa
 percipiuntur: floribus candidis, ac inter ip-
 sos fructu ceu myrti paruo, rotundo, inter
 anista quidem viridi, tandem verò rubente:
 cuius involucrium durum ac nigrum est,
 medulla autem alba. Per inferna bilem, pi-
 tuitam aquasque detrahit, viginti grano-
 rum pars hæc interna bibita, verum fauces
 adurit: atque idèd cum farina polentæve, aut
 in vix acino dari debet, aut cocto melle ob-
 ducta deuorari. Quibus autem agrè sudores
 eliciuntur,

eliciuntur, eadem trita cum nitro & aceto inungitur. At folia, quæ peculiariter Cneoron appellantur, per messes colligi debent, & siccata in umbra recondi. Sed si cui exhibere placet, prius ea tondere, ac ipsorum quoque fibras eximere conuenit. Vino diluto inspersa, acerbuli modo aquosa detrahunt: sed moderatiùs purgant, admista lenti coctæ & contritis oleribus. Eadem trita uix acerbæ succo excipiuntur, & in pastillos coacta reponuntur. Herba stomacho infesta: partus subdita necat. Nascitur in montosis & asperis. Hallucinantur porro qui granum Gnidium Chamelææ fructum esse existimant, decepti quadam foliorum similitudine.

De Sambuco. CAP. CLXXIIII.

SAMBUCI duo genera: ac vnum quidem Sin arborem assurgit, surculos spargens arundinaceos, teretes, quadantenus cauos, canalicantes, prælongos: folia terna quaternave ex interuallis circa virgas singulas exeunt, nucis inglandis foliorum similitudine, graueolentia, magisque incisa: in summis autem surculis cauliculisve umbellæ sunt circinatæ rotunditatis, in quibus flores candidi, tandemque fructus terebinthino similis, ex nigro purpurascens, racemosus, succosus yniolusque.

li. iij.

De Chamaeacte, seu humili Sambuco.

CAP. CLXXV.

Alterum genus Ebulus, Græcis chamaeacte, vocatur, idque humile ac longè breuius, & ad genus herbaceum propius accedens, caule quadrangulo, crebris distincto geniculis: foliis per interualla circa singula genicula utrinque expansis, iisque amygdalinis, at in ambitu ferratis, longioribusque & graui odore: in cacumine verò umbella, flore ac fructu sambuci: radice nititur longa, crassitudine digitali. Eadem utriusque vis & usus, exiccans nimirum & aquas alio detrahens: at stomachum offendunt. Folia oleum morè cocta, pituitam bilèmq; purgant. Sod & caules teneri in patinis cocti, eadem præstant. Radix in vino decocta & in cibis data, hydropicos adiuvat. Prodest & contra viperarum morsus, eodem pota modo. Decocta verò ex aqua ad infellum, vuluam emollit, eiusque spiracula patefacit, ac ipsius denique vitia emendat. Acini in vino poti, eundem præbent effectum: denigrant & capillos inuncti. At folia recentia molliaque illita ex polenta, inflammationes mitigant: ambustis & canum morsibus illitu profunt. Ulcera verò sinuosa glutinant, & iis qui podagra tentantur cum seuo taurino aut hircino illita profunt.

De Pycnocomo. CAP. CLXXVI.

PYCNOCOMON folia habet eruceæ, sed aspera, crassa, acrioraque: caulem quadrangulum, florem ocimi: semen marrubij: radicem nigram, rotundam, [intus] pallidam, exigui mali figura, terram olentem. Nascitur in saxosis locis. Semen tumultuosa grauiaque somnia facit, vna drachma potum. Discutit & œdemata, impositum cum potentilla nec non & spicula & adactos corpori aculeos extrahit. Imposita quoque folia, tubercula furunculofque discutunt. Cæterum radix eius in aqua multa drachmarum duarum pondere, aluum soluit & bilem exinanit.

De Apio. CAP. CLXXVII.

APPIOS, alijs ischas, alijs chama balanos, alijs montanus aut syluestris raphanus, alijs denique linozostis, ramulos duos siue tres in terra spargit, iunceos, tenues, rubentes & paululum a terra sese attolentes, folijs ruta, oblongioribus tamen & angustioribus, herbaceis: semine paruo: radice hastulae regie & ad pyri formam accedente, rotundiore tamen, lactei que succi plena, cortice extra quidem nigro, intus vero candido. Superior pars eius assumpta, vomitione bilem pituitamq; extrahit: inferior, per aluum. Tota vero sumpta, vtraq; parte purgat.

℞. iij.

Liquorem si libet excipere, radices tundito, & crateri aquæ inditas agitato, ac liquorem qui supernatat, penna collectum exiccato. Huius sesquiobolus potus, per superna infernâque purgat.

De Colocynthide. CAP. CLXXVIII.

COLOCYNTHIS, aliis cucurbita syluestris, aliis amara cucurbitula, aliis cucurbita Alexandrina, sarmenta foliaque emittit per terram strata, satiui cucumeris similia, incisuris diuisa: fructum verò rotundum, mediocris pilæ similitudine, vehementer amarum: quem legere oportet, cum cœperit ad pallidiorem colorem vergere. Fructus medulla purgandi vim habet, si eius quatuor oboli ex aqua mulla sumantur, vel additis nitro & myrrha melle decocto excipiantur & in pilulas cogantur. Ipsæ verò pilæ arefactæ teruntur, & vtiliter infunduntur clysteribus ad coxendicum dolorem, paralyfin & coli vitia: vt quæ pituitam, bilem, strigmentaque, interdum etiam cruenta, eliciant. Subditæ eadem, fœtus enecant. Quod si quis vnâ exempta medulla obducatur, in eaque acetum ac nitrum feruefaciat, decocti ius illud dentium doloribus collutione proderit. Sin mulla aut passum in eadem decoquatur & sub diuo refrigescat, po-

tu crassum humorem strigentique alui
 detrahet: stomacho tamen supra modum
 aduersatur. Sed & subdita ex ea balano alui
 excrementa euocantur. Virentis denique
 succus prodest coxendicum dolori, si infri-
 catur.

De Epithymo. CAP. CLXXIX.

EPITHYMVVM, flos est thymi durioris
 & saturicia similis: capitula autem ha-
 bet tenuia ac leuia, caudas spargentia
 quasi capillaceas. Potum id cum melle, de-
 trahit pituitam bilemque atram per infer-
 na, priuatim vtile melancholicis & inflatis
 acetabuli mensura ad quatuor drachmas,
 cum melle, sale & aceti exiguo. Plurimum in
 Cappadocia & Pamphylia gignitur.

De Alypo. CAP. CLXXX.

ALYPVM, herba est e cremiorum gene-
 re, subrubra, gracilibus surculis, ac te-
 nuibus foliis, flore molli ac leui plena: radice
 ceu beta, tenui, acri, lacteo succo referta: se-
 mine ceu epithymi. Gignitur in maritimis,
 maximéque Libya, vberima: quanquam &
 aliis quoque locis plurimis prouenit. Semen
 atram bilem per inferna purgat, si pondere
 epithymo pari, additis aceto & sale, suratur:
 verum interanea leuiter exulcerat.

De Empetro. CAP. CLXXXI.

EMPETRON aliqui phacoides vocant. Nascitur in maritimis & montanis, salso gustu; quod verò propius terræ fuerit, amarius sentitur. Trahit pituitam, bilem & aquam, datum in iure aliquo, aut in hydromelite.

De Clematide. CAP. CLXXXII.

CLEMATIDIS sarmentum emittit subrubrum, & vitilium modo lentum, folium gustatu admodum acre & exulcerans. Arboribus autem smilacis in modum sese circumuoluit. Semen tritum, pituitam bilemque detrahit, in aqua aut hydromelite potum. At imposita folia, lepras remouent. Cæterum cum lepidio conditur ad cibos.

De Vite Syluestris. CAP. CLXXXIII.

VITIS syluestris sarmenta vitis modo longa emittit, eaque signosa, aspera & rimoso cortice: folia verò lolani hortensis similia, at latiora longioraque: florem capillaceum, muscolum; fructum exiguis vuis similem, ac ubi maturitatem assuetus est, tubentem; rotunda autem est acinorum figura. Radix decocta in aqua, potaque in vini aqua marina diluti cyathis duobus, aquolaciet: atque ideo hydropicis datur. Vua eius tum maculas à sole contractas, tum & alias omnes

omnes expurgant. Cibi verò gratia nouelli
furculi condiuntur.

De Vite alba. CAP. CLXXXIII.

VITEM albam aliqui bryoniam, alij o-
phiothaphylon, alij chelidonium, alij
melothron, seu psilothron, alij archezostin,
agrostin aut cedrostin vocant. Sarmentis,
foliis & tortilibus pampinis satiuam vitem
imitatur: sed hirsutiora sunt omnia. Vicinis
verò fruticibus implicat sese, illos suis clau-
culis amplectens: fructum autem gerit race-
mosum, fuluum, quo quidem coria depilan-
tur. Ex ea asparagi qui prima germinatione
exeunt decocti in cibo, aluum & urinam
ciant. Folia, fructus & radix, vim acrem sor-
tiuntur: proindeque Chironis, gangrana
comitatis, phagedanicis, ac denique tibia-
rum putridis vlceribus efficaciter cum sale
illinuntur. Radix corporis cutem abstergit
& erugat: maculas itidem à sole contractas,
varos, lentigines ac cicatrices nigras emen-
dat cum eruo, terra Chia & fenogreco. Eo-
dem effectu prodest decocta in oleo, dum li-
quescat atque dissoluatur. Tollit & sugilla-
ta, & digitorum pterygia coërcet: illita ex
vino, inflammationes discutit, & abscessus
rumpit: trita quoq; & imposta, in fracta ossa
extrahit: septicis denique medicamentis ap-
tè immiscetur. Bibitur eadem ad morbum

comitalem drachmæ pondere quotidie, anno toto. Prodest etiamnum attonitis & vertiginosis, similiter assumpta. Drachmis verò duabus pota, contra viperarum morsus auxiliatur & partus enecat: mentem verò interdum turbat aliquantulum. Cit & urinam epota. Subdita autem vulvæ, partus secundæque morantes trahit. Sed & eclegma ex ea fit cum melle strangulatu oppressis, ægrè spirantibus atque tussientibus, laterum doloribus, ruptis atque vulsis. Quinetiam splenem ternis obolis pota ex aceto tricenis diebus consumit: necnon & ad eadem eum fico vtiliter illinitur. Ad muliebres infessus decoquitur, qui quidem vulvam purgandi & sterus enectos eiciendi vim habent. Succus è radice vere exprimitur, qui ex aqua mulsa potius tum cætera antedicta præstat, tum & pituitam trahit. Ad pleuras & lepras fructus efficaciter inungitur atque imponitur. Sed & eius succus lactis abundantiam facit, si eum tritico cocto sorbeatur.

De Vite nigra. CAP. CLXXXV.

Nigra vitis, quam aliqui bryoniam nigram, alij Chironiam vitem nominant, folia fert hederæ, ad similacis folia propius accedentia, sed maiora; caules etiam huic similes: ac ipsa quoque vicinas arbores capreolis suis amplectitur: fructus racemati in

cohæret,

cohaeret, qui inter principia viret, ac post maturitatem nigricat: radix foris nigra, intus buxco colore. Huius etiam cauliculi qui primo germinum partu erumpunt, olerum modo in cibos recipiuntur. Urinas porro cient, menses pellunt, ac lienem minuunt, nec non & comitialibus, vertiginosis ac neruorum resolutione tentatis prosunt. Radix iisdem quibus albæ viribus pollet, eademque præstat, sed inefficaciùs. Folia verò cum vino, exulceratis iumentorum ceruicibus efficaciter illinuntur: ac luxatis etiam similiter imponuntur.

De Filice. CAP. CLXXXVI.

FILICI, quam aliqui blechnon, alij polyrhizon vocant, folia sine caule, sine flore, sine semine, eaque ex vno pediculo cubitali ferme longitudine exeunt, incisa & pinnarum modo utrinque expansa, subgrauis odore: radicem verò habet per summam cespitem nigram, quadantenus longam, multas fundentem propagines, quæ sunt subadstringente gustu. Nascitur in montanis saxosisque locis. Huius radix, latum lumbicum, quam taniam vocant, excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua malsa: meliùs, si cum scammonij aut ellebori nigri totidem obolis detur: verùm eos qui sumunt, allia priùs edisse oportet. Eadem la-

borantes ex liene efficaciter restituit. Quin-
etiam cum axungia contrita & imposita, i-
ctis ab arundine efficaciter auxiliatur: cuius
rei probatio, talis fertur. Perimetur filix,
quam per ambitum lata copiosior arundo
circumferat: & contra extinguetur & euanescet
arundo, quam multa filix circumdederit.

De Thelypteri, seu filice femina.

CAP. CLXXXVII.

Thelypteri seu filix femina, quam ali-
qui nymphæam pterin nominant, foliis est
filicis: quæ tamen non singulari, ut illa, pe-
diculo hærent, sed è numerosis altioribus ul-
que propaginibus exeunt. Radices subiacent
longæ in obliquum, numerosæ, ex nigro fla-
uescentes: aliquæ etiamnum rubræ inue-
niuntur. Et hæ quoque radices cum melle
in eclegmate sumptæ, lata interaneorum a-
nimalia pellunt: poræ uero ex vino drach-
mis tribus, teretes lumbricos eiciunt. Datæ
fœminis, conceptum impediunt: quod si a-
grauida sumantur, abortum illa faciunt. E-
tiamdem farina præhumidis & ægrè san-
scentibus ulceribus inspergitur, ac iumen-
torum quoque ceruicibus medetur. Cate-
xum in helix folia quæ recens eruperint, ole-
um uice manduntur, ut alium emolliant.

De Po-

De Polypodio, seu filicula.

CAP. CLXXXVIII.

POLYPODION nascitur in muscosis
perris & vetustis quercuum caudicibus,
palmi altitudine, filici simile, subhirtutam
& incisum, at non perinde tenui diuisura.
Radix subiacet pilosa, cirros habens ceu po-
lyporum, crassitudine minimi digiti. Hac si
dederala fuerit, coloris intus herbacei compe-
rietur: acerbata vero est atque gustu subdulcis,
purgandi vi praedita. Datur porro ad aluum
soluendam cocta cum gallina, aut piscibus,
aut beta, aut malua. Anida farina aqua mul-
ta imperata, detrahit pituitam ac bilem. Tri-
ta eadem, luxatis efficaciter imponitur, &
aduersus firmas quae inter digitos fiunt.

De Dryopteris. CAP. CLXXXIX.

DRYOPTERIS in veterum roborum
in muscosis partibus nascitur, filici simi-
lis, at multo tenuiore foliorum incisura; ra-
dicibus inter se implicitis, hirtutis, gustu a-
stringentibus & ad dulcedinem vergenti-
bus. Ea si trita cum radicibus illi natur, pilos
abolet. Primitia autem cutem posteaquam
exudauerit abtergere oportet, ac deinde re-
centem ipsam imponere.

De Cnicu. CAP. CXC.

CNICYS foliis constat oblongis, per
C ambitum diuisis, asperis, aculeatis: cau-

bus cubitalibus, & in eorum cacumine capitulis oliuæ magnitudine: flore croci: semine candido aut fuluo, oblongo, anguloso; illo flore in obsoniis vtuntur. Seminis verò contusi & expressi succus ex aqua mulsæ aut gallinacci iuculo aluum purgat, sed stomacho aduersatur. Fiunt & ex eo placentulæ aluum emollientes, adiectis succo amygdalis, nitro, aniso & melle cocto. Ha in frusta quatuor diuiduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante cœnam duo triuæ sumi oportet. Ratio temperandi ea est, vt accipiantur, cnici candidi sextarius vnus, nucum Thasiarum seu amygdalarum tostarum & decorticatarum cyathi tres, anisi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carne caricarum numero triginta. Cæterum seminis succus lactiam coagulat, ipsumque ad soluendam aluum efficacius reddit.

De Lino Zostide, seu Mercuriali.

CAP. CXCII.

LINOZOSTIN aliqui parthenium, alij Mercurij herbulam appellant. Folia habet ocimi, helxinæ cognata, sed minora: ramulos duplici geniculorum nodo cinctos, & alarum cauis multis isque densis praeditos: semine, feminæ quidē, racemolum atque copiosum: mari verò, iuxta folia paruum

ac

acrotundum, ceu binos testiculos vnâ cohærentes. Torus autem frutex dodrantalis est, aut etiam maior. Vtraque aluum ciet, si oleum vice mandatur. Cocta verò in aqua, epoto iure, bilem aquosâque detrahit. Creduntur autem folia trita si bibantur, atque etiam à purgatione menstrua verendis admooueantur, vt fœminæ concipiantur facere: maris verò folia similiter vsurpata, vt masculi gignantur efficere.

De Cynocrambe. CAP. CXCII.

CYNIA seu cynocrâbe, aliis mercurialis syluestris mas, cauliculum emittit binum palmorum altitudine, mollem ac subalbidum: folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitiis candicantia: semen foliis adiacet paruum ac rotundum. Folia cum caulibus olerum instar pota, vim alui ciendę habent. Ius verò decocti, bilem aquosâque detrahit.

De Heliotropio magno, seu Solari herba maiore.

CAP. CXCIII.

HELIOTROPIVM magnum aliqui à floribus figura Scorpiuron appellauere: cæteri heliotropium, quoniam folia sua cum inclinante sole circumagat. Folia ocimi habet, hirsutiora tamen, nigriora maioraque: ramulos ab ima radice ternos, quaternos, quinove, compluribus alis concauos: flo-

Kk. j.

rem in ipsorum cacuminibus candidum, purpurascentem, qui ad similitudinem caudæ scorpionis incuruatur. Radix gracilis est atque superuacua. Nasctur in asperis. Huius manualis fasciculus ex aqua decoctus & potus, pituitam biléinque per aluum extrahit. Prodest & contra scorpionum ictus ex vino bibitum, atque etiam illitum: ad arcendos verò conceptus, amuleti instar adalligatur. Aiunt porro seminis grana quatuor hora vna ante accessionem cū vino pota, quartanas finire: tria verò, tertianas. Illitum autem semen, myrmecias, pensiles verrucas, thymos & epinyctidas exiccat. At folia podagris luxatisque, & infantium adustioni, quam sriasiu vocant, vtiliter illinuntur. Menses eadem cient: atque etiam partus trita & imposita pellunt.

De Heliotropio paruo.

CAP. CXCIII.

HELIOTROPION paruum, (quod & alio nomine Scorpiuros vocatur,) nascitur in palustribus, & iuxta lacus, foliis antedicto proximis, ac rotundioribus: semine rotundo, pensilium verrucarum modo dependente. Herba cū semine pota, additis nitro, hysopo, cardamomo & aqua, valet ad latos teretesque lumbricos excutiendos: quin & pensiles verrucas cum sale illita tollit.

De

De Scorpioide. CAP. CXCv.

SCORPIOIDES herbula est, foliis paucis, & semine caudæ scorpionis effigie. Hæc illita, contra scorpionum ictus præsentaneo sunt auxilio.

Quarti libri finis.

PEDACII DIO-
SCORIDIS ANA-

zarbæi, De medica materia

Liber quintus.

IANO ANTONIO SARA-
CENO LVGDVNAEO,
INTERPRETE.

QVINTAM superioribus qua-
tuor libris, amicissime Aræ,
de aromatibus. oleis, vnguen-
tis, arboribus & earundem
fructibus atque lacrymis: i-
témque de animalibus, mel-
le, lacte, adipe, cerealibus & oleribus egimus:

Kk. ij.